

ÕPPEKAVA
RANNAMÕISA LASTEAED
2025

SISUKORD

1. ÜLDSÄTTED	3
1.1 Üldinfo	3
1.2 Lasteasutuse liik ja omanäolisus	3
2. LASTEAIA ÕPPEKAVA KOOSTAMISE ALUSED	5
3. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED	6
3.1 Õppe-ja kasvatustegevuse eesmärgid	6
3.2 Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtted	6
3.4 Õpikäsitus	7
4. LASTEAIA ÕPPE- JA KASVATUSTÖÖ LÄBIVIIMISE KORRALDUS JA PÕHIMÕTTED	10
4.1 Lasteaia õppeaasta	10
4.2 Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine	10
4.4 Lasteaia õppe-ja kasvatustegevust toetavate õppekäikude korraldus	11
5. ÜLDOSKUSTE SISU, 3 AASTASE JA 6-7 AASTASE LAPSE EELDATAVAD ÜLDOSKUSED ÕPPEKAVA LÄBIMISEL	12
5.1 Üldoskused	12
5.1.1 Mänguoskused	12
5.1.2 Tunnetus- ja õpioskused	13
5.1.3 Sotsiaalsed oskused	14
5.1.4 Eneseregulatsiooni oskused	15
5.1.5 Väärtuspõhised oskused - kodanikuõpetus	15
6. VALDKONDADE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA SISU	18
6.1 Mina ja keskkond	18
6.2 Keel ja kõne	20
6.3 Matemaatika	21
6.4 Kunst	23
6.5 Muusika	25
6.6 Liikumine	26
6.7 Liikluskasvatus	27
7. LAPSEVANEMATEGA KOOSTÖÖ PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS	29
7.1 Põhimõtted	29
7.2 Koostöövormid:	29
7.3 Korraldus	29
8. LAPSE ARENGU ANALÜÜSIMISE JA HINDAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS	31
8.1 Lapse arengu hindamine ja korraldus	31
8.2 Arenguestluse läbiviimise põhimõtted ja korraldus	32
8.3 Lapse koolivalmiduse hindamise põhimõtted ja korraldus	32
8.4 Lapse arengumapi koostamise põhimõtted ja struktuur	32
8.4.1 Aiarühma arengumapi ülesehitus	33
8.4.2 Sõimerühma arengumapi ülesehitus	33
8.5 Erivajadustega lapse arengu toetamise põhimõtted ja korraldus	33
8.6 Individuaalse arenduskava koostamise põhimõtted ja korraldus	34
9. LASTEAIA ÕPPEKAVA RAKENDUMINE JA ARENDAMINE	37

10. ÕPPEKAVA UUENDAMINE JA TÄIENDAMINE	38
Lisa 1 Eeldatavad üldoskuste ja õppe-ja kasvatustegevuste valdkondade tulemused.	39
Lisa 2. Arengukaart	50
Lisa 3. Koolivalmiduskaart	55
Lisa 4. Projektikava/plaan rühmades	56
Lisa 5. Tere tulemast Lasteaeda - ankeet andmetega	58
Lisa 6. Arenguvestluse kokkuvõte	60

1. ÜLDSÄTTED

1.1 Üldinfo

Aadress: Rannamõisa Lasteaia peahoone aadress on Merepiiga tee 8, Rannamõisa küla, Harku vald
Rannamõisa Lasteaia mooduli aadress on Hülgeküti tee 4, Rannamõisa küla, Harku vald.

Omandivorm: Harku Vallas asuv munitsipaalõppeasutus, mis võimaldab lastehoiu ja alushariduse omandamist lastele vanuses 1,5-7 eluaastani.

Struktuur: 10 rühma, neist kuus asub peahoones ning neli moodulis.

Tööaeg: Lasteaed on avatud 7.00–18.00, millest vajaduspõhine valverühm on ajavahemikul 07:00-07:30 ja 17:30-18.00

1.2 Lasteasutuse liik ja omanäolisus

Rannamõisa Lasteaia **missiooniks on väärtustada lapsepõlve ja lapsest lähtuvat õpikäsitlust**, pakkudes õpikeskkonda, mis on turvaline, positiivse õhkkonna ja valikuvõimalustega. Kaasava hariduse valguses tegutsetakse rühmades ühiselt, kuid arvestatakse igaühe individuaalse võimekuse ja tasemega. **Rühmatöö ja individualiseeritud lähenemine on igapäevane, samuti personalitöö ja hobi ühildumine ühtseks pedagoogiliseks kutsumuseks.** Oleme orienteeritud elukestvate õppele, olles paindlikud muutuste suhtes ja avatud uuendustele. Organisatsiooni töökultuur põhineb vabadusele vastutada, mille laiem eesmärk on aluse loomine enastjuhtiva õppija kujunemiseks. Koostööpõhist õppimist, ajaplaneerimist, samuti eesmärkide järgimist ja ülesannete iseseisvat täitmist saavad lapsed kasutada lasteaias igapäevaselt, rohkem süviti **Vabade valikute päeval ehk Laste poolt juhitud päeval.** Antud päeval tegevuskeskustes õpetajate poolt pakutavad õppe- ja kasvatustegevused toetuvad lapsekesksele õpikäsitlusele - eripära seisneb selles, et laps ei liigu harjumuspäraselt oma rühma ja õpetajatega, vaid omal käel, oma soovide kohaselt, liikumisruumiks kogu lasteaia maja ning õueala. Antud õppekorraldus loob võimaluse lapselt-lapsele õppeks.

Rannamõisa Lasteaia õppekavas figureerib **looduse-tervise-keskkonna** tähtsus. Tuginedes meie erakordselt headele looduses õppimise võimalustele **on Rannamõisa Lasteaia eesmärgiks läbi erinevate aktiivõppe meetodite anda lastele vajalikud teadmised ja kooliks ettevalmistus erinevates keskkondades** (avar, mitmeosaline ja alternatiivseid võimalusi pakuv õppe/õueala, mets/looduspark, mererand, kergliiklustee). **Meie planeeritud tegevused on lõimitud looduse- ja keskkonnaharidusega, samuti tervise-ja liikluskasvatusega, mille tulemusel lapsel on suurenenud keskkonnateadlikkus, hoidev suhtumine nii iseendasse kui ka ümbritsevasse keskkonda.** Väärtustame **matkamist ja eesmärgistatud rännakuid**, seda olenemata aastaajast. Matkamine on

justkui seiklus, kus üheks edasiviivaks jõuks on laste uudishimu. Rannamõisa Lasteaeda ümbritsev looduskeskkond pakub lastele lõputult võimalusi õppida oma meelte abil ning füüsiline ja vaimne kasu tervisele on suurimad motivaatorid matkama minekul.

Kõik **toidu- ja söömiskultuuriga** seonduv on Rannamõisa Lasteaias väga oluline ning pöörame nendele teemadele teadlikult tähelepanu. Laua katmine, ise toidu tõstmine, ilusa ilma korral õues pajas supi keetmine ning sellele järgnev ühine lõuna õuealal oleval söögiplatsil. Oleme arvamusel, et mida rohkem on tegevustes mängulisust ja arutlemist, seda enam see lastele meeldib, seega võtame koos lastega teadlikult söömiseks aega. Nii saab laps toidu- ja söömiskultuuriga seonduvaid teadmisi omandada enesele märkamata ning järjepidevalt tegevusi korrates, muuta söömisharjumused püsivaks.

Rannamõisa Lasteaed on tunnustatud Tartu Ülikooli eetikakeskuse poolt tiitliga, kui Hea Lasteaia Ekspert. Peale selle kuulub lasteaed EcoSchool ja Unesco ühendkoolide võrgustikku, mille maailmahariduslikud põhimõtted kajastuvad nii rühma sündmustes kui kogu maja ettevõtmistes.

2. LASTEAIA ÕPPEKAVA KOOSTAMISE ALUSED

Rannamõisa Lasteaia õppekava aluseks on Vabariigi Valitsuse 01.09.2008 jõustunud “Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava” ja 01.09.2025 jõustumas Alusharidusseadus. Õppekava on kinnitanud lasteaia direktor, kuulates ära hoolekogu arvamuse ja pedagoogilise nõukogu ettepanekud.

Rannamõisa Lasteaia õppekava on töövahend, mis suunab Rannamõisa lasteaias käivate laste õppe- ja kasvatusprotsessi. Võttes aluseks lasteaia õppekava, koostavad rühmaõpetajad oma rühma õppeaasta aastaplaani (eesmärgid, põhimõtted ja korraldus), arvestades laste vanust, rühma eripära, rühma traditsioone ja lastevanemate soove.

Lasteaia õppekava määrab kindlaks, milline on:

- Lasteasutuse liik ja eripära;
- Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja põhimõtted;
- Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise korraldus ja põhimõtted;
- Õpi- ja kasvukeskkonna kujundamise põhimõtted;
- 3 aastase lapse ja 6-7 aastase eeldatavad üldoskused ning 6-7 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused;
- Lapse arengu hindamise ja toetamise põhimõtted ja dokumenteerimine ning meetodid ja vahendid lapse arengu hindamiseks, jälgimiseks ja analüüsimiseks;
- Tuge vajava lapse arengu toetamise põhimõtted ja korraldus;
- Lastevanematega koostöö põhimõtted ja korraldus;
- Õppekava uuendamise ja täiendamise kord;

3. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED

3.1 Õppe-ja kasvatustegevuse eesmärgid

ÜLDEESMÄRK: LAPSE IGAKÜLGNE JA JÄRJEPIDEV ARENG ALUSHARIDUSE OMANDAMISEKS KODU JA LASTEASUTUSE KOOSTÖÖS.

Üldeesmärgist lähtuvalt on õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja ülesanded järgmised:

- Õppe ja kasvatustegevus on lõimitud Rohelise Kooli temaatikaga ning tervise- ja liikluskasvatusega: õpetajad toetavad laste huvi hankida teadmisi ja saada kogemusi ümbritseva elu, looduse ja ühiskonna nähtuste kohta. Kujuneb ümbritseva keskkonna mõistmine, suureneb liiklusteadlikkus ja enesehoid.
- On loodud keskkond, kus lapsel areneb positiivne minapilt, eetiline käitumine ja võimalus omandada eakohased põhiteadmised ja oskused.
- Õppemetoodika julgustab last arvamust avaldama, algatama, proovima ja looma: projektõpe, aktiivõpe, õuesõpe.
- Meetodite valikul on arvestatud pedagoogilisi printsiipe, kus arvestatakse terviklikkusega, lastepärasuse, eluläheduse ja lapse iseseisvuse toetamisega.
- Lapsed õpivad läbi mängu. Vajaduspõhine mängu kaudne (laste teadmiste ja kogemuste rikastamine ümbritsevast elust, loodusest, täiskasvanu tegevustest ja vahenditest) ja otsene (kaasmängijaks olemine) juhendamine õpetajate poolt. .

3.2 Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtted

NII ÕPPETEGEVUSTES KUI KA IGAPÄEVASTES TOIMINGUTES LASTEGA ON ALUSEKS LAPSE ARENGUT JA HUVIST LÄHTUMISE PÕHIMÕTTED:

- lapse eripära ja vajaduste arvestamine;
- lapse arengut toetava keskkonna loomine;
- lapse tervise hoidmine ja liikumisvajaduse rahuldamine;
- lapse loovuse toetamine;
- lapse uudis- ja teadmishimu rahuldamine;
- mängu ja avastamise kaudu õppimine;
- koos tegutsemine ja kogemuste jagamine;
- ise valikute tegemine, otsustamine ja vastutamine;
- pidev ja mitmekülgne kodu ja lasteaia koostöö, ühine vastutus;

- eesti kultuuritraditsioonide väärtustamine ja teiste kultuuride austamine, kodanikuõpe;
- looduselt õppimine ja selle hoidmine;

3.3 Õpi- ja kasvukeskkonna kujundamise põhimõtted

Õpi- ja kasvukeskkond on last ümbritseva vaimse, sotsiaalse, füüsilise ja digitaalse keskkonna kooslus, milles lapsed arenevad ja õpivad. Õpi- ja kasvukeskkond toetab lapse positiivse enesehinnangu kujunemist ja lapse arenemist iseseisvaks, algatusvõimeliseks ja aktiivseks õppijaks. Õpi- ja kasvukeskkond kannab alushariduse alusväärtusi.

Lapsest lähtuv õpikeskkond Rannamõisa Lasteaias on aktiivne ja inspireeriv, kus füüsiline ja vaimne tervis käivad käsikäes. Rühma tegevuskultuur võimaldab oma oskusi jagada ja innustab koostööle. Laps, kes sellises keskkonnas kasvab on julge õppija. Oma õnnestumistes ja eksimustes näeb laps uut võimalust edasi liikuda.

Õpikeskkonna füüsiline kohandamine, ruum ja vahendid vastavalt laste huvi ja vajadustele, tagatud laste kaasatus.

Lasteaias on loodud mitmekesine, muutuv ja interaktiivne õpikeskkond, kus laps saab juhtida oma tegevust, tehes seda teadlikult oma valikutele tuginedes, loovalt ja sihipäraselt (puutöötuba, liikuv raamatukogu, liikuv köök jms.).

Õpikeskkonnana kasutatakse kogu ümbritsevat õueala, looduskeskkonda, kultuuriruumi, vanemate poolt pakutud kohti ja tegevusi.

Õpikeskkonnana kasutatakse lähiümbruse kultuuriruumi: muuseumiharidus, erinevad haridusprogrammid, teaduskeskused.

Loodud keskkond on kui õpetaja, õppimine on nähtav kogu õppeprotsessi vältel - “rääkivad seinad”.

Õpikeskkonnana kasutatakse peresid ja kogukonda - oma hobide, töökohtade ning väärtuste ja oskuste tutvustamine muudab omakorda lastel oma oskuste omandamise huvitavamaks ja atraktiivsemaks.

3.4 Õpikäsitlus

Nüüdisaegse õpikäsituse võtmeküsimus on õppija ja õpetaja roll. Oluline on koostöövalmidus, -vajadus ja -võimalus. Koostöö tulemusena kujuneb arusaam õppimise olemusest, eesmärkidest, meetoditest ja erinevate osapoolte rollist õppeprotsessis. Õppesisu valikul lähtutakse lasteaias põhimõttest – lähemalt

kaugemale, üksikult üldisemale. Õpitavaga (objektid, nähtused) tutvutakse võimalusel loomulikus keskkonnas.

- Lasteaia õppe-ja kasvatustegevustes luuakse **tingimused**, kus:
 - 1) kesksel kohal tervise, looduse-ja keskkonnaõpetus. Samuti kodanikuks olemine;
 - 2) esikohal on uudishimule toetuv avastamine;
 - 3) julgusele toetuv teadmise loomine;
 - 4) ärksusele toetuv mõtestamine ja pidev refleksioon;
 - 5) töökorraldus võimaldab õppe- ja kasvatustöös kasutada aktiivõppe erinevaid meetodeid ja vahendeid;
 - 6) õppimine toimub läbi tegutsemise, katsetuste, uurimiste;
 - 7) metoodikas eelistatakse projektõpet, aktiivõpet, rühmaõpet, kogemusõpet ja õuesõpet;

Kõik need võimaldavad osaoskuste omandamisega koos ka süvenemist, maailmast tervikpildi kujunemist ja inimeseks kasvamist. Kasvatamine ja arendamine toetub lapse loomulikule huvile ümbritseva vastu. Lapsed õpivad erinevalt ning üht õppimisviisi ei saa eelistada teisele.

- Lasteaia õppe- ja kasvatustegevustes luuakse tingimused, et arendada **lapse** suutlikkust:
 - 1) olla õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja ning tunda rõõmu tegutsemisest;
 - 2) õppida mängides;
 - 3) pakkuda välja teemasid, olla kaasatud tegevuste kavandamisel, tegema valikuid ning tehtut analüüsima;
 - 4) julgeda uurida ja avastada;
 - 5) seostada uusi teadmisi varasemate kogemustega;
 - 6) kasutada omandatud teadmisi ja õpioskusi erinevates olukordades ja tegevustes;
 - 7) arutleda omandatud teadmiste ja oskuste üle;
 - 8) hinnata oma tegevuse tulemuslikkust;
 - 9) rõõmu tunda oma ja teiste õnnestumistest ning tulla toime ebaõnnestumistega;
 - 10) osata unistada ja tulevikule vaadata – tekib visioon elule;
- Lasteaia õppe- ja kasvatustegevustes on **õpetaja** roll:
 - 1) teab ealisi osaoskuste eesmärgid, mille najal püstitab pikki või lühiajalisi lapsest lähtuvaid kasvatustikke ning õpetuslike eesmärgid;
 - 2) õpetaja analüüsib oma tööd lähtuvalt püstitatud eesmärkidest;
 - 3) suunab tegevust, õppimise korraldamises tagab lapse autonoomsuse, iseseisvuse;
 - 4) usub lapse võimetesse ja arengusse; õpetaja motiveerib lapsi;
 - 5) loob keskkonda ja võimalusi, et tekitada, hoida lastes uudishimu ja õppimist;
 - 6) osaleb erinevates koostöö tegevustes ja projektides;

- 7) oskab juhtida oma meeskonda ning teha koostööd oma meeskonna siseselt kui ka eriala õpetajatega;
- 8) õpetaja tunneb ja analüüsib lapse arengut, toetab kollektiivkasvatust;
- 9) on valmis koostööks lastevanematega, andma professionaalset nõu, tuge ja abi kasvatusküsimustes;

4. LASTEAIA ÕPPE- JA KASVATUSTÖÖ LÄBIVIIMISE KORRALDUS JA PÕHIMÕTTED

4.1 Lasteaia õppeaasta

Lasteaia õppeaasta algab 1. septembril ja kestab 31. augustini. Septembrikuul toimub rühmades laste arengu jälgimine, selle põhjal eesmärkide püstitamine ning laste huvist lähtuvalt projektõppe teema valik, kaardistamine. Lasteaia üldeesmärgid püstitatakse ja kinnitatakse õppeaasta alguses, esimesel pedagoogilisel nõupidamisel. Õppeaasta üldeesmärgid on fikseeritud lasteaia aasta tegevuskavas. Aktiivne planeeritud õppeperiood toimub alates oktoobrist ning kestab kuni mai teise nädala lõpuni. Suvekuudel (juuni ja august) toimub õpitu kordamine ja kinnistamine ning pöhirõhk on mängulistel õuetegevustel. Juulis lapsed ja lasteaia kollektiiv puhkab.

Uue õppeaasta lasteaia ühisürituste plaan koostatakse mais-juunis ja kinnitatakse pedagoogilises nõukogus iga õppeaasta alguses. Ürituste plaan on paindlik ning lubatud on muutused. Lasteaia ürituste plaani koostamisel lähtutakse lasteaia õppeaasta eesmärkidest, traditsioonilistest üritustest, temaatikast, rahvuslikest tähtpäevadest ning laste ja pedagoogide huvist ning ettepanekutest. Ürituste plaan on nähtav Rannamõisa Lasteaia kalendris ning Eliisis sündmuste kalendris.

Lasteaia liikumise- ja muusika ajaline plaan koostatakse iga õppeaasta alguses. Muutused kajastuvad e-päevikus Eliisis ja õppeaasta aruandes.

4.2 Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine

Õppe- ja kasvatustegevus tugineb rühma päevakavale, mis reguleerib ära, vastavalt laste eale, päevarütmile. Planeeritud õppetegevused vahelduvad igapäevatoimingute, mängu ning vaba tegevusega nii toas kui õues. Õppe- ja kasvatustegevuse seob tervikuks lapse elust, tema huvidest ja ümbritsevast keskkonnast tulenev temaatika. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lõimitakse järgmisi tegevusi: kuulamine, kõnelemine, lugemine ja kirjutamine, vaatlemine, uurimine, võrdlemine, arvutamine ning mitmesugused liikumis-, muusika- ja kunstitegevused. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, sisu, kavandamine ja korraldus ning lapse arengu eeldatavad tulemused esitatakse seitsmes valdkonnas: üldoskused, keel ja kõne, matemaatika, mina ja keskkond, kunst, muusika ja liikumine. Toimub lõimumine ehk õppe- ja kasvatustegevuste ühendamise tervikuks ja seoste loomine valdkondades, valdkondade vahel ja tegevustes.

4.3 Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse korraldus

Õppetöös lähtutakse temaatilisest projektõppest ning rühma õppeaasta eesmärgid püstitatakse lähtudes laste ealistest oskustest, lasteaia üldeesmärkidest, õppekava eesmärkidest. Õppeaasta eesmärgid,

põhimõtted ja korraldus täidetakse Eliisis olevas aastaplaanis õppeaasta alguses, kuid hiljemalt 1. oktoobriks.

Eliisis olevat projektiplaani täitmist alustatakse aktiivõppe perioodi alguses. Projektikavad on ajaliselt paindlikud ning projektikavade eesmärgid ja osaoskuste omandamise planeerib õpetaja vastavalt õppeaasta eesmärkidele, projekti teemad tulenevad laste huvidest või ühiskonnast tingitud vajadusest. Projektikavad on nähtavad Eliisis ja kinnitatakse projekti lõppemisel või õppeaasta lõpus.

Osaoskuste omandamise plaani koostamisel tugineb õpetaja riikliku õppekava alusel koostatud osaoskuste tabelile, kus on vanuseti ja valdkonniti ära määratletud lapse eeldatavad tulemused. Lapse eeldatavad tulemused on vanuseti ära toodud Rannamõisa lasteaia õppekavas (Lisa1.), samuti on osaoskuste tabel leitav Eliisis dokumentide alt. Õppetegevuse korraldust kajastavaks dokumendiks rühmas on Eliisi e-päevik. Tegevused kantakse päevikusse igapäevaselt. Eliis on nähtav lapsevanemale.

Rühma tegevuse kavandamine on paindlik ja võimaldab õpetajal teha vajadusel muudatusi. Tegevusi kavandatakse nii, et lastel oleks võimalik teha valikuid. See õpetab iseseisvalt tegutsema ja oma tulemuste eest vastutama.

Mitteaktiivsel õppeperioodil (juuni, august) on põhirõhk õpitu kinnistamisel, individuaalsel töö ja mängulisel õuetegevustel, mille tegevused kajastatakse e-päevikus Eliisis.

4.4 Lasteaia õppe-ja kasvatustegevust toetavate õppekäikude korraldus

- 1) Õppekäik on õppe- ja kasvatustööd toetav tegevus, mis on kooskõlas lasteaia ja rühma eesmärkidega.
- 2) Õppekäigu planeerivad ette õpetajad, kaasates lapsevanemaid ning arvestades teemat ning laste võimeid ja vanust.
- 3) Õppekäigu temaatika sõltub laste vanusest, huvist ja projektõppe teemast.
- 4) Õpetajad informeerivad lapsevanemaid õppekäigule minekust, vajadusel palutakse lastevanemate abi.
- 5) Õppekäigus osalejad (õpetajad ja lapsed) kannavad helkurveste.
- 6) Rühma õppekäigul peab lapsi saatvate lasteaia töötajate arv olema vastavuses laste suhtarvuga.

5. ÜLDOSKUSTE SISU, 3 AASTASE JA 6-7 AASTASE LAPSE EELDATAVAD ÜLDOSKUSED ÕPPEKAVA LÄBIMISEL

5.1 Üldoskused

- 1) Mänguoskused
- 2) Tunnetus- ja õpioskused
- 3) Sotsiaalsed oskused
- 4) Eneseregulatsiooni oskused
- 5) Väärtuspõhised oskused

Üldoskuste kujunemist toetatakse kõigi õppe- ja kasvatustegevuste kaudu, erinevate valdkondade sisusid lõimides. Üldoskused on aluseks põhikooli riiklikus õppekavas toodud üldpädevuste ja ennast reguleeriva õppija kujunemisele.

5.1.1 Mänguoskused

Mäng on eelkoolieas lapse põhitegevus ja loomulik õppimisviis. Mängu käigus omandab ja kinnistab laps uut teavet, harjutab ning rakendab uusi oskusi, õpib suhtlema ja koostööd tegema ning sobival viisil enda tundeid ja soove väljendama. Mänguoskus on kõigi üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus.

Õppe- ja kasvatustöö tulemusena laps:

3 aastane	6-7 aastane
• Suudab väikeses grupis lühiajaliselt mängule keskenduda. • Kasutab mängudes realistlikke ja asendusmänguasju. • Jäljendab ja kordab mängudes varasemalt kogetut. • Sooritab üksteisele järgnevaid lihtsaid mängulisi toiminguid. • Kutsub kaaslast oma mänguga liituma ja ühineb teiste algatatud mänguga. • Suhtub heatahtlikult kaaslaste mängu. • Suudab järgida lihtsamaid mängureegleid.	• Suudab mängule keskenduda. • Kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid. • Rakendab mängudes oma kogemusi, teadmisi ja oskusi. • Algatab mängu ja arendab mängu sisu. • Täidab mängudes erinevaid rolle. • Suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele.

	Järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada.
--	--

5.1.2 Tunnetus- ja õpioskused

Tunnetusoskused seisnevad oskuses tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse - taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni.

Õpioskuste all mõistetakse lapse suutlikkust oma tunnetusprotsesse õppimise eesmärgil kasutada - hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel laps:

3 aastane	6-7 aastane
- Tunneb huvi maailma vastu ja uurib seda erinevate meeltega. - Suudab huvipakkuvale tegevusele lühiajaliselt keskenduda. - Mõistab lihtsamat kõnet; - Valdab eneseväljenduseks sobivat sõnavara. - Väljendab end kõnes teistele arusaadavalt ja osaleb vestluses. - Suudab keskenduda lühikeste lugude jälgimisele. - Leiab võrdluse alusel objektides ühiseid ja erinevaid jooni. - Rühmitab objekte ühe tunnuse alusel. - Suudab järgida lihtsat juhust. - Oskab detailidest lihtsa terviku kokku panna.	- Suudab õppimisele kuni 30 minutit keskenduda. - Saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi. - Suudab täita kahe-kolmeosalist igapäevast juhust või korraldust. - Esitab õppe- ja kasvatustegevuste käigus küsimusi, arutleb ja oskab oma mõtteid arusaadavalt väljendada. - Rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel. - Saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna. - Kasutab õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades.

	• Kasutab sobivaid digivahendeid ja võtteid probleemilahenduseks.
--	---

5.1.3 Sotsiaalsed oskused

Sotsiaalsete oskuste all mõistetakse oskusi teistega suhelda, tajuda nii iseennast kui ka kaaslast, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavasid ning lähtuda eetilistest tõekspidamistest.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel laps:

3 aastane	6-7 aastane
• Oskab ennast ja teisi väliste tunnuste kaudu kirjeldada. • On huvitatud mängukaaslastest ja püüab nendega arvestada. • Osaleb täiskasvanuga ühistegevustes. • Saab aru lihtsamatest rühma kokkulepetest. • Loob sõprussuhteid lastega, kellega on tihti koos. • Jagab mõnikord asju ka teistega. • Algatab teiste laste ja täiskasvanutega suhtlust. • Oskab väljendada oma vajadusi ja soove.	• Tunneb huvi teiste vastu, oskab luua sõprussuhteid ja tahab ning julgeb suhelda. • Püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses. • Oskab kaaslastega arvestada ja teha koostööd ning osutab ja küsib vajadusel abi. • Teeb vahet sobiva ja ebasobiva käitumise vahel, valib sobiva käitumisviisi vastavalt olukorrale ning mõistab oma käitumise tagajärgi. • Järgib kokkulepitud reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme. • Mõistab, et inimesed võivad olla erinevad. • Osaleb ja teeb ettepanekuid otsustusprotsessides. • Suudab uudsetes olukordades toime tulla vajadusel täiskasvanu juhiseid järgides.

5.1.4 Eneseregulatsiooni oskused

Eneseregulatsiooni oskuste all mõistetakse oskusi, mis on seotud töömälu, tähelepanu ning pidurdusprotsesside suunamise ja oma käitumise kavandamisega. Eneseregulatsiooni oskused võimaldavad lapsel olukordadele paindlikult reageerida, erinevaid seoseid märgata ja lahendusi leida.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel laps:

3 aastane	6-7 aastane
• Tuleb toime vanematest eemalolekuga. • Suudab lühikest aega soovitud edasi lükata ja oma käitumist pidurdada. • Suudab täiskasvanu toel tulla toime tugevate tunnetega. • Saab suures osas hakkama igapäevase eneseteenindamisega. • Paneb pärast tegevusi täiskasvanu juhendamisel asjad oma kohale.	• Suudab oma emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone, nt rõõmu, viha, sobival viisil väljendada. • Kavandab, algatab ja korraldab mängu ja igapäevategevusi ning viib alustatud tegevused lõpuni. • Suudab pingutust nõudva tööülesande kallal iseseisvalt ja grupis sihipäraselt tegutseda. • Oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele. • Saab hakkama eneseteenindamisega, kasutab vahendeid heaperemehelikult, koristab enda järelt ning tal on kujunenud esmased tööharjumused. • Kasutab vajadusel vaimset tasakaalu ja rahunemist soodustavaid tegevusi.

5.1.5 Väärtuspõhised oskused - kodanikuõpetus

Väärtuskasvatus lasteaias põhineb eesti kultuuri traditsioonide, Euroopa ühiseväärtuste ning maailma kultuuride ja teaduse põhisaavutuste omaksvõtul.

Väärtuspõhiste oskuste all mõistetakse lapse suutlikkust jääda muutustes iseendaks, kujundada oma põhimõtteid ja käitumisprintsiipe. Väärtused on justkui prillid, mille läbi laps vaatab maailma: hindab, mis on hea ja mis on halb ning teeb oma valikud.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel laps:

3 aastane	6-7 aastane
- Järgib lihtsamaid reegleid ja arvestab neid. - Kasutab lihtsamaid viisakusväljendeid (tervitab, ütleb head aega, palub ja tänab). - Kirjeldab tegevusi, mida teeb koos sõbraga. - Märgab kaaslat, jagab temaga mänguasju.	- Käitub viisakalt ja väärikalt, on arvestav kaaslastega (head kombes). - Hoolib ja armastab iseennast, et siis hoolida ja armastada teisi (hoolivus). - On salliv, püüdes kaaslasti mõista ja austada nende erinevusi (sallivus). - Julgeb teistest erineda, olla just see unikaalne isiksus, kes ta on (julgus). - Julgeb abi paluda ja abi pakkuda (julgus). - On järjepidev ja visa millegi saavutamiseks või oma unistuste elluviimiseks (sihikindlus). - Mõistab, et töö ja töökus kuuluvad kasvamise juurde, sellega saab hakkama igaüks omal moel (töökus).

Üldoskuste kujunemist toetavad lasteaias erinevate õppeprogrammide, meetodite ning vahendite kasutamine. Õpetajatel on võimalik teha valik vastavalt oma rühma laste vajadustele.

- Õppeprotsessi toetavad **digilahendused** - Juhitud ja teadliku suunamisega saame varakult hakata lapses kujundama teadlikku digihuvi ja -oskusi. Erinevad digivahendid pakuvad ühte lisa võimalust, et muuta õppimisprotsessi kaasaegsemaks ja huvitavamaks, pakkudes aktiivset tegutsemist ja probleemide lahendamist.
- Samm-sammult õppeprogramm** - Samm-sammult on tõenduspõhine õppeprogramm, mille eesmärgiks on toetada laste sotsiaalsete oskuste arengut õpetades neile empaatiat, tunnetega toimetulekut ja probleemide lahendamise olulisi samme. Tegemist on ennetusprogrammiga, mida rakendatakse tervele laste gruppidele.

- **Vaikuseminutite programm** on lihtsate harjutuste kompleks, mis koosneb tähelepanu ja meelerahu harjutustest, mille abil saab treenida tähelepanuvõimet ning arendada enesekohaseid ja sotsiaalseid oskusi. Vaikuseminutite harjutuste kaudu saab õpetaja toetada positiivse muutuse tekkimist laste tähelepanu ja enesejuhtimise oskustes. Vaikuseminutite kasutamine toetab lapse tähelepanu fookuses ja meelerahu hoidmise oskust. Antud metoodika õpetab lastele tehnikaid ja võtteid, et endaga kontakti saada, rahuneda, häälestuda ja lõõgastuda. Pikas perspektiivis toetab see ka enesejuhtimise oskust ja keerukamates olukordades rahulikuma meelega säilitamist. Selliseid oskusi saab kergesti kujundada Vaikuseminutite tähelepanu ja meelerahu harjutuste abil.
- Lasteaias on matemaatika õppimisel kasutuses **õppeprogramm “Lähme Arvumaale”**. Saksamaal loodud teaduspõhine programm aitab rajada kindlat emotsionaalset silda formaalse matemaatilise keele ja igapäevaelu vahele ja õppida tundma numbreid kui sümboleid kuni 20.

6. VALDKONDADE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA SISU

Õppe- ja kasvatustegevuse seob tervikuks lapse elust ja ümbritsevast keskkonnast tulenev temaatika. Valdkondade kaupa esitatud õppesisu ja -tegevuste lõimimisel lähtutakse üldõpetuslikust põhimõttest. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lõimitakse järgmisi tegevusi: kuulamine, kõnelemine, lugemine ja kirjutamine, vaatlemine, uurimine, võrdlemine, arvutamine ning mitmesugused liikumis-, muusika- ja kunstitegevused.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, sisu, kavandamine ja korraldus ning lapse arengu eeldatavad tulemused esitatakse seitsmes valdkonnas (edaspidi *valdkond*):

- 1) Mina ja keskkond
- 2) Keel ja kõne
- 3) Matemaatika
- 4) Kunst
- 5) Liikumine
- 6) Muusika

6.1 Mina ja keskkond

Koolieelses eas on õppimise paik ja õpitava sisu kõik see, mis last ümbritseb, st. keskkond kus ta elab ja areneb. Kasvukeskkonnast sõltub, milliseks kujunevad tema väärtushinnangud, suhtumine loodusesse ja suhted teiste inimestega. Valdkond „Mina ja keskkond” annab teistele tegevusvaldkondadele (keel ja kõne, matemaatika, kunst, muusika, liikumine) temaatilise sisu, liites keskkondi, kus laps viibib, mis mõjutavad tema arengut ning millest terviklik arusaam aitab tal tulla toime edaspidises elus. Valdkond “Mina ja keskkond” on seotud laste poolt pakutud projektõppe teemaga.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult;
- 2) omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas;
- 3) väärtustab nii eesti kultuuritraditsioone kui ka oma rahvuse kultuuritraditsioone;
- 4) väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ning ohutult;
- 5) väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi;
- 6) märkab nähtusi ja muutusi looduses.

Valdkonna *Mina ja keskkond* sisu:

- sotsiaalne keskkond: mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, kodumaa, eesti rahva tähtpäevad, kombed, teised rahvused Eestis, lapsed mujal maailmas, üldinimlikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid; tervise väärtustamine, tervislik toitumine, inimkeha; ohuallikad ning ohutu käitumine;
- looduskeskkond: kodukoha loodus, muutused looduses, elukeskkond, inimese mõju loodusele;
- tehiskeskkond sh turvalise liiklemise temaatika: ehitised, kodutehnika, jäätmed, transpordivahendid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus, virtuaalkeskkond.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- valitakse valdkonna temaatika lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast keskkonnast, mis hõlmab sotsiaalset keskkonda, loodus- ja tehiskeskkonda, sealhulgas tervise- ja liikluskasvatust;
- suunatakse last ümbritsevat maailma märkama, uurima ning kogema mängu ja igapäevatoimingute kaudu, võimaldades lapsel ümbritsevat tajuda erinevate meelte ning aistingute abil: vaadeldes, nuusutades ja maitstes, kompides, kuulates helisid;
- lõimitakse erinevaid tegevusi: võrdlemist, modelleerimist, mõõtmist, arvutamist, vestlemist, ettelugemist, kehalist liikumist, kunstilist ja muusikalist tegevust;
- suunatakse last mängudes, ümbritsevas looduses, liikluses, oma tervises seisundis jm märgatu kohta küsimusi esitama (probleemi püstitama), küsimustele vastuseid leidma (oletama ja oletusi kontrollima) ja märgatust ning kogetust järeldusi tegema;
- suunatakse last materjale ja vahendeid säästlikult kasutama, hoolivalt ja heaperemehelikult käituma.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6-7aastane laps:

- Tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda omadusi, huvisid jms.
- Kirjeldab oma kodu, perekonda ja peretraditsioone.
- Oskab nimetada oma kehaosade nimetusi, eristab isiklikke kehaosi ning nendega seotud privaatset ja avalikku käitumist.
- Nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid.
- Nimetab Eesti riiklikke sümboleid ja kultuuritraditsioone, olulisemaid kultuuritegelasi.
- Mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused.
- Oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikku ja kahjulikku.
- Järgib isikliku hügieeni nõudeid, sealhulgas hammaste hoidmist ja hooldamist.

- Suhtub ümbritsevasse keskkonda hoolivalt ning käitub seda säästvalt.
- Kirjeldab kodukoha loodust: taimed, loomad, linnud.
- Kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites: ööpäev, nädal, aastaring.
- Selgitab, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ning õhk taimedele, loomadele ja inimestele tähtsad.
- Kirjeldab võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm.
- Selgitab ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest, öö ja päeva vaheldumisest.
- Tunneb häid lauakombeid ning lauas olles seltskondlikku viisakust: vestlus, millega ja kuidas midagi süüa, abivahendid.
- Oskab kirjeldada peamisi põhimõtteid tervislikuks ja mitmekesiseks toitumiseks.

6.2 Keel ja kõne

Lapse kõnet saab arendada kõigis igapäevastes tegevustes (mängudes, käelises tegevuses, liikumis- ja muusikategevustes, tavatoimingutes: lõunalauas, riidesse pannes, rühmaruumi koristades jne). Kõnearenduses on omavahel lõimitud nii suhtlemine, hääldamine, sõnavara, grammatika kui lugemise ja kirjutamise eeluskuste omandamine.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tuleb toime igapäevases suhtlemises;
- 2) kasutab kõnes õiget hääldust, sobivaid grammatilisi vorme ja mitmekesist lauseehitust;
- 3) tunneb huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu, on omandanud lugemise ja kirjutamise esmased oskused.

Valdkonna *Keel ja kõne* sisu:

- keelekasutus: hääldamine, sõnavara, grammatika;
- suhtlemine, jutustamine ja kuulamine;
- lugemine ja kirjutamine, lastekirjandus.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- lähtutakse põhimõttest, et kõnearendus on lapse kõne ja suhtlemise sihipärane arendamine, kus last õpetatakse eelkõige keelevahendeid (uusi sõnu, sõnavorme ja lausemalle) kasutama suhtlemisel, teadmiste omandamisel, oma tegevuse kavandamisel;

- peetakse oluliseks, et lapse kõne arengut toetatakse kõikides tegevustes (mängimine, käelised tegevused, liikumis- ja muusikategevused ning igapäevatoimingud); lapsele luuakse kõnekeskkond, kus ta kuuleb teiste kõnet ning tal on vaja ja ta saab ise kõnelda; laps õpib rääkima reaalsetes suhtlussituatsioonides, tegutsedes koos täiskasvanuga;
- suunatakse lapsi ettelugemise, dramatiseerimise, ümberjutustamise, joonistamise, oma raamatute koostamise jm tegevuste kaudu kirjandust mõistma ja hindama; ettelugemiseks valitakse žanriliselt mitmekesiseid raamatuid, et toetada lugemishuvi, lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist;
- õpetatakse lugemise ja kirjutamise esmaseid oskusi (häälikupikkuse eristamine, sõnade häälimine jmt) mänguliselt ja igapäevategevustega seostatult;
- mitmekesistatakse kirjutamise harjutusi, kasutades erinevaid vahendeid, värvusi jmt.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6-7aastane laps:

- Tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel, arvestab kaasvestleja ja suhtlemise paigaga.
- Saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida.
- Suudab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda.
- Jutustab pildi, kuuldu teksti või oma kogemuse alusel.
- Valdab suhtlemiseks piisavalt sõnavara, kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid, kõiki käände- ja pöördevorme ainsuses ja mitmuses.
- Hääldeb oma kõnes ja ette öeldud sõnade kordamisel õigesti kõiki emakeele häälikuid.
- Tunneb tähti, suudab lugeda kokku 1-2 silbilisi sõnu, neist koosnevaid lihtsaid lauseid.
- Kirjutab joonistähtedega 1-2 silbilisi sõnu.
- Oskab nimetada raamatuid, nimetada autoreid, kirjeldada sisu.
- Teab peast emakeelseid luuletusi ja laule.

6.3 Matemaatika

Matemaatika on oluline toimetulekuks igapäevaelus ning tihedalt seotud teiste valdkondadega. Matemaatilised teadmised kinnistuvad lapsel vahetute kogemuste abil, mida ta saab lasteaias tegutsedes ja mängides.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) rühmitab esemeid ühe-kahe tunnuse alusel ja võrdleb esemete hulki;
- 2) järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuste põhjal;

- 3) tunneb lihtsamaid ajamõisteid ja kirjeldab ning järjestab oma igapäevategevusi;
- 4) mõtestab loendamistegevust ja seoseid arvude reas;
- 5) mõistab mõõtmistegevust ja olulisemaid mõõtühikuid;
- 6) tunneb ja kirjeldab geomeetrilisi kujundeid;
- 7) näeb matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes.

Valdkonna *Matemaatika* sisu:

- hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine;
- suurused ja mõõtmine;
- geomeetrilised kujundid.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- suunatakse last nähtuste ja esemete maailma korrastama, kujundama, selles orienteeruma, mille tulemusel laps avastab esemete vahelisi seoseid, leiab esemete erinevusi ja sarnasusi, oskab esemeid järjestada, rühmitada ja loendada;
- harjutatakse last määrama enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteeruma ajas ja kasutama vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks;
- seostatakse mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga, suunates sealjuures last kasutama erinevaid aistinguid: kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut;
- suunatakse last ümbritsevat keskkonda matemaatiliselt kirjeldama (arvud, mõõtühikud, kujundite nimetused jm);
- toetatakse üldistuseni jõudmist ja mõistete kujundamist – erinevates objektides sarnaste ning erinevate tunnuste ja omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise kaudu.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6-7aastane laps:

- Arvude 1-12 järjestus. Teab numbrimärke ja oskab kirjutada.
- Teeb 12 piires loendamise teel kindlaks esemete arvu.
- Liitmine ja lahutamine 5/10 piires. Kasutab märke -, +, =.
- Oskab koostada matemaatilist jutukest kahe etteantud hulga järgi.
- Määrab esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotab esemeid kahe erineva tunnuse järgi (suurus, värvus, kuju).
- Oskab võrrelda kaht esemete hulka, määrata hulga tunnust, rohkem, vähem, võrdselt.
- Tunneb mõisteid pikk-lühike, kõrge-madal, lai-kitsas, paks-õhuke ja oskab neid järjestada (5 eset).

- Teab enamkasutatavaid raha- ja mõõtühikuid, kuidas ja kus kasutatakse.
- Teab aasta, kuude nimetusi, oma sünnipäeva.
- Orienteerub ajas, kell - täis - ja pooltund;
- Geomeetrilised kujundid ja kehad - nimetab erinevusi.
- Orienteerumine paberil, ruumis, õues., määrab oma asukoha kaaslaste suhtes.

6.4 Kunst

Kunstitegevustes (joonistamine, maalimine, voolimine, meisterdamine, kleepimistöö) saab laps oma loovuse abil maailma mõtestada. Oluline on laps ise, kes õpib nautima protsessi. Kogu kujutav tegevus on ühendatud mänguga. Kunstitegevuste kaudu tutvub laps värvi-, vormi- ja kujutamiseõpetusega, esemete kujundamise võimalustega ning erinevate kunstiliikidega, õppides neid esmaselt tundma. Kunsti kaudu saab laps väljendada oma soove, lootusi ja unistusi ning suhtumist tegelikkusesse.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
- 2) kujutab isikupäraselt ümbritsevaid objekte ja sündmusi ning oma kujutlusmaailma;
- 3) vaatab, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ning tarbeesemeid;
- 4) kasutab õpitud voolimis-, joonistamis- ning maalimisvahendeid ja -võtteid;
- 5) kasutab materjale ja tööriistu ohutult ning sihipäraselt;
- 6) vaatab kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut.

Valdkonna *Kunst* sisu:

- kujutamine ja väljendamine: mõtete ning tunnete edasiandmine nähtaval kujul;
- kujundamine: objektile vormi, kuju ja esteetilise lisaväärtuse andmine;
- tehnilised oskused: voolimine, joonistamine, maalimine, meisterdamine;
- kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteostest ja kunstist.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- antakse lapsele võimalus saada elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning väljendada oma maailmanägemust;

- suunatakse last jälgima kaaslasti päeva jooksul vabas või konkreetses tegevuses, vaatlema ümbritsevat looduses ja tehiskeskkonnas, väljasõidul ettevõttesse või farmidesse ning kasutama saadud tähelepanekuid voolides, joonistades, maalides ja meisterdades;
- kasutatakse teemasse sisseelamiseks mängu, muusikat, lihtsat lavastust, jutu lugemist jne;
- arvestatakse, et lapse jaoks on oluline loomiseks ja lahenduste leidmiseks teha katsetusi ning avastusi, otsida ja saada vastuseid tekkinud küsimustele, omandatud oskusi rakendada ja loovalt kombineerida;
- julgustatakse last kasutama ja katsetama tema enda pakutud lahendusi töö mitmekesistamiseks ning ergutatakse lapse kujutlus- ja algatusvõimet, jälgides, et säiliks tema isikupärane väljendusviis;
- korraldatakse kunstitegevusi ka õues ning kasutatakse kunstitegevust teiste valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse osana, joonistatakse nii paberile, kivile, puidule kui ka liivale või kombineeritakse erinevaid materjale;
- innustatakse last tehtut analüüsima ja arutlema, miks kujutas ta esemeid, nähtust just sellisel viisil, mis materjale ja tehnikaid ta kasutas ning kuidas tööga rahule jäi. Kaaslaste töödesse tolerantse suhtumise kujunemisel aitab kaasa, kui analüüsitakse nii laste töid kui ka kunstiteoseid ning põhjendatakse oma hinnangut.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6-7aastane laps:

- Leiab ümbritseva vaatlemisel erinevaid detaile, objekte, nendevahelisi seoseid, kujutab enda poolt valitud viisil.
- Väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeleolu ja fantaasiaid, kirjeldab loodut.
- Kasutab kunstitöö loomisel erinevaid vahendeid, tehnikaid.
- Oskab kavandada ja teostada kaaslastega ühist tööd.
- Keskendub tegevusele, tööprotsessile
- Kasutab kunstivahendeid ohutult ning sihipäraselt, peab lugu taaskasutusest.
- Teab, mis on kunst, näitus, kes on kunstnik. Vaatleb kunstitöid.
- Kirjutab oma töödele ise nime, eksponeerib oma töid.
- Joonistab loovpilte kuulates kirjanduspalu ja muusikateoseid.
- Kasutab kunsti õpi- ja kasvukeskkonna kujundamisel.

6.5 Muusika

Muusikaõpetuse põhiosad on: muusika kuulamine, laulmine, rütmiline liikumine ja mäng lastepillidel. Kõik need tegevused on omavahel tihedas seoses ning moodustavad ühtse loomeprotsessi.

Muusikaõpetuse üheks olulisemaks ülesandeks on toetada lapses positiivse hoiaku kujunemist muusikategevuste suhtes ning pakkuda võimalusi tema muusikaliste ja loominguliste võimete arenguks.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tunneb rõõmu laulmisest ja musitseerimisest;
- 2) suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksi;
- 3) suuda keskenduda kuulatavale muusikapalale;
- 4) suudab ennast loovalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu;
- 5) teab, et on olemas erinevad kultuurid, muusika.

Valdkonna *Muusika* sisu:

- laulmine;
- muusika kuulamine;
- muusikalis-rütmiline liikumine;
- pillimäng.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- on esikohal emotsionaalne ja aktiivne muusikaalne tegevus;
- kujundatakse ja arendatakse lapse muusikalis-loomingulisi võimeid, samuti kultuurilis sotsiaalset aktiivsust ning väärtushinnanguid;
- arvestatakse lapse individuaalseid eeldusi ning toetatakse eduelamusele ja tunnustusele;
- tutvustatakse lapsele Eesti, Euroopa ja maailma muusikalist pärandit.
- seostatakse üksteisega muusika kuulamine, laulmine, pillimäng, muusikalis-rütmiline liikumine, mängud ja tantsud;
- muusikapalade (laulud, palad muusika kuulamiseks, tantsud ja mängud, pillilood) valikul arvestatakse laste huvidega ning ea- ja jõukohasusega.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6-7aastane laps:

- Laulab ilmekalt loomuliku häälega ja vaba hingamisega.
- Laulab eakohaseid rahva- ja lastelaule nii kaaslastega kui üksi.
- Suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada.
- Eristab kuulmise järgi laulu ja pillimängu.

- Eristab tämbri ja kõla järgi õpitud pille (orffi instrumentarium).
- Mängib laste pillidel ja oskab mängida ka ansamblis.
- Liigub vastavalt muusika meeleolule, väljendab ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu.
- Püüab teadlikumalt oma häält kuulata ja juhtida.
- Tunneb huvi erinevat liiki ja stiili muusika vastu.
- Tunneb huvi muusika loojate vastu ja teab helilooja, rahvaviisi, koorijuhi, dirigendi mõistet.

6.6 Liikumine

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) suudab end pingutada sihipäraseks tegevuseks;
- 2) suudab tegutseda aktiivselt ja loovalt kehaliste harjutustega;
- 3) osaleb sportlikes mängudes, on kujunenud ausa mängu põhimõtted;
- 4) kogeb erinevaid tundeid ja emotsioone: liikumisrõõm, võitmine, kaotamine jm;
- 5) oskab eakohaseid kehalisi põhiliikumisi;
- 6) on mitmekülgsete kehaliste võimetega: osavus, kiirus, vastupidavus;
- 7) on huvitatud igapäevasest aktiivsest liikumisest ja spordist;
- 8) tunneb huvi sportlike tulemuste ja edusammude vastu;
- 9) kasutab elementaarseid hügieeni- ja ohutusnõudeid;
- 10) on hea füüsilise tervise ja rühiga;
- 11) tegutseb aktiivselt üksi ja rühmas;
- 12) tahab liikuda ja tunneb liikumisest rõõmu.

Valdkonna *Liikumine* sisu:

- kehalise kasvatuse alased teadmised: ohutus, enesekontroll ja hügieen;
- põhiliikumised;
- liikumismängud;
- erinevad spordialad;
- tants ja rütmika.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- arvestatakse, et põhiliikumised eeldavad igapäevast suunamist: liigutusoskused, liikumise osavus ja teised liikumisvõimed (vastupidavus, jõud, kiirus, paindumus) kujunevad ja arenevad tegevuste regulaarsel kordamisel;
- rikastatakse lapse liikumis- ja tegevusvõimalusi sportlik-arenduslike liikumisviisidega – jalgrattasõit, suusatamine, uisutamine, ujumine jms;
- peetakse oluliseks kõlbeliste põhimõtete ja enesekindluse kujundamist: regulaarsel tegelemisel kehaliste harjutustega kujunevad positiivsed iseloomuomadused;
- suunatakse last oma oskusi, võimeid ja koostööd hindama, kaaslastega arvestama, oma emotsioone kontrollima ja valitsema; mõistma ühe või teise kehalise harjutuse vajalikkust;
- mitmekesistatakse põhiliikumiste, koordineerimise, rühi, tasakaalu, liikumisvõime ja peenmotoorika (täpsus, näo- ja sõrmelihaste kontrollioskus) arendamist ja tagasiside andmist.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6-7aastane laps:

- Suudab pingutada ja keskenduda sihipärasele kehalisele tegevusele.
- Tunneb rõõmu aktiivsest liikumisest.
- Oskab põhiliikumisi- kõnd, jook, hüpped, hüpakud, hüplemine, visked, püüdmine, roomamine ja ronimine.
- Teab erinevaid liikumisvahendeid ja oskab neid otstarbekalt kasutada.
- Oskab teistega arvestada ja vajadusel abistada.
- Kasutada oma loovust liikumistegevustes.
- Peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutus- ja mängureeglitest.
- Laps oskab sõita jalgrattal, pidurdada, sõitu uuesti alustada ja hoida pikivahet.
- Laps oskab suuski ise alla panna, oskab ennast suusal/suuskadel libistada ja teab erinevaid suusastiile.
- Laps oskab ennast tunni lõpus venitada ja lõdvestada.
- Laps õpib orienteeruma maastikul, algul lasteaia territooriumil, hiljem metsas.

6.7 Liikluskasvatus

Liikluskasvatus Rannamõisa Lasteaias on igapäevane, üldisesse õppe- ja kasvatustegevusse lõimitud. Liikluskasvatuse aluseks on ohutuse väärtustamine ning tähelepanu pööramine ohutusele igapäevases liikumises. Tähtis on õpetaja eeskuju lastega tänaval liikumises – õige käitumine liikluses, mis tagaks lapsele turvalisuse. Maast madalast toetame lapses õiget ja korralikku käitumist liikluses ning loodame, et see kujuneb lapsele harjumuseks.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) oskaks liikluses õigesti käituda, tuleb ohutult toime erinevates liiklusolukordades.
- 2) kinnistab liiklusõpetust erinevate mänguliste tegevuste kaudu
- 3) järgib erinevaid reegleid liikluses.
- 4) kooskõlastab oma liikumist kaaslaste liikumisega.
- 5) liigub tänaval vajadusel vastavalt korraldusele.

Valdkonna *Liikluskasvatus* sisu:

- liiklusreeglid
- liiklusmärgid ja valgusfoor
- käitumisreeglid tänaval
- ohud tänaval

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6-7aastane laps:

- Teab, kuidas käituda ühissõidukist ja autost väljudes.
- Teab üldtuntuid liiklusmärke jalakäiatele ja ratturitele.
- Teab, kuidas ja kus jalakäijana ohutult liigelda ning jalgrattaga ja rulluiskudega sõita.
- Kirjeldab võimalikke ohte liikluses.
- Oskab kirjeldada oma teekonda kodust lasteaeda.
- Teab, kuidas ületada ristmikku.
- Teab liiklemise erinevusi maal ja linnas.
- Oskab kasutada hädaabinumbrit 112.

7. LAPSEVANEMATEGA KOOSTÖÖ PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

7.1 Põhimõtted

Õpetajad teevad lapsevanemaga lapse arengu toetamiseks koostööd, mis põhineb avatud suhtlemisel, aktuaalse info vahetamisel, vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel. Õpetaja informeerib regulaarselt lapsevanemat lapse arengust ja õppimisest ning õppe- ja kasvatustegevuse korraldusest, loob lapsevanemale võimalused saada tuge ja nõu õppe- ja kasvatusküsimustes. Õpetaja suhtub austavalt lapsevanema kasvatus põhimõttesse.

7.2 Koostöövormid:

Koosolekud: Rühmakoosolekud kord aastas; hoolekogu koosolek üks kord kvartalis; uutele lapsevanematele koosolek kord aastas.

Lapse arenguestlused: üks kord aastas kevadel vastavalt rühma tegevuskavale. Arenguestluse eesmärgiks on välja selgitada lapsevanema ootused lapse arengu suhtes, anda tagasisidet lapse arengust lasteaias ning saavutada kokkulepped lapse edasiseks arendamiseks. Samuti nõustada vajadusel lapsevanemaid õppe- ja kasvatusküsimustes.

Individuaalsed vestlused: õppeaasta jooksul, vastavalt vajadusele ja üleskerkinud küsimustele, teemadele.

Lasteaia ühisüritused: temaatika ja aja kavandab lasteaia personal, kinnitatakse pedagoogilisel nõupidamisel. On seotud rahvakalendri, maailmahariduse, loodushoiu ning lasteaia traditsioonidega. Lapsevanemaid kaasatakse aktiivselt osalema erinevates rühmasisestes tegevustes (projektõppe teema), kevadistele talgutele, perspordipäevale ja kõikvõimalikele erinevatele üritustele

Rühma ühisüritused: temaatika ja aja kavandab iga rühm vastavalt tegevuskavale.

Eliis.eu: info ja igapäevaste info ja õppetegevuste kajastamine, lapse arengu kaardistamine, suhtlus lapsevanematega.

Rühma fb. grupp: lasteaia igapäevaelu kajastamiseks, lasteaiapäev fotodes.

Uute laste kohanemine lasteaiaga: kõikidel uutel lastel on koos vanemaga võimalus harjuda lasteaia päeva rütmiga.

7.3 Korraldus

Lapsevanemal võimaldatakse soovi korral osaleda õppe- ja kasvatusprotsessi kavandamises ja korraldamises. See aitab muuta õppetegevusi mitmekesisemaks. Õppeaasta esimesel koosolekul tutvustab rühmaõpetaja esialgseid plaane, seejärel arutatakse ühiselt läbi õppetegevuste temaatika, õppekäigud, rühma ühised üritused. Kuulatakse ära ja arvestatakse vanemate ootustega. Lapsevanemate poolt tehtud ettepanekud ja osalus rühma töös kajastub rühma aasta tegevuskavas ning õppeaasta

aruandes. Tagasisidet lasteasutuse tegevuse ning rühma töö kohta saadakse rahulolu küsitluste kaudu, mis toimuvad üks kord aastas, kevadel.

8. LAPSE ARENGU ANALÜÜSIMISE JA HINDAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

Lapse arengu jälgimise ja analüüsimise üldeesmärk on koguda informatsiooni, mida saab:

- arvestada lapse individuaalsel arendamisel;
- kasutada tegevuste planeerimisel ja õppekava arendamisel;
- jagada lapsega (edusammud arengus);
- jagada vanematega;
- jagada teiste pedagoogidega/spetsialistidega.

8.1 Lapse arengu hindamine ja korraldus

Lapse arengu analüüsimine ja hindamine on oluline:

- lapse eripära mõistmiseks;
- lapse vajaliku toe väljaselgitamiseks;
- arengu ning positiivse enesehinnangu kujunemise toetamiseks;
- ning õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks koostöös lapse ja vanematega.

Lapse arengu hindamise aluseks on lapse arengu eeldatavad tulemused üldoskustes ja õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades.

Õpetajad jälgivad lapsi vabamängus, igapäevatoimingutes kui ka õppe- ja kasvatustegevustes. Lapse arengu hindamisel kasutatakse kõige enam vaatlusmeetodit. Soovitatav on märkmeid teha, kasutada võib vaatluslehti või –vihikuid, Eliisi keskkonda. Sobivad on ka kaudsed meetodid: näiteks intervjuud, laste tööde analüüs, e-päevik. Lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades lapse pingutusi ja saavutatut ning tunnustades lapse toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huvi.

Õpetajad jälgivad lapse arengut õppeaasta jooksul, kevadel viivad läbi arengumängu/arengutesti, 5-6a. puhul interaktiivse arengumängu LAHE. Rühmaõpetaja teeb lapse arengu jälgimisel ja hindamisel koostööd teiste lapsega tegelevate pedagoogidega ja eripedagoog/logopeediga.

Õpetaja koostab vähemalt üks kord aastas lapse arengust kirjaliku kokkuvõtte, seda kajastab Eliisi lapse arengukaart ning viib lapse arengu hindamiseks ja toetamiseks vanemaga läbi arenguveestluse. Rühmaõpetaja teeb lapse arengu jälgimisel ja hindamisel koostööd teiste lapsega tegelevate pedagoogidega ja eripedagoog/logopeediga.

8.2 Arenguestluse läbiviimise põhimõtted ja korraldus

Lapsevanematele tutvustatakse lapse arengu hindamise põhimõtteid ja korraldust rühma koosolekul õppeaasta algul. Süviti ja täpsemalt individuaalsel arenguestlusel, kus analüüsitakse lapsevanemaga arengu hindamise tulemusi. Lapse arenguestlusest tehakse kirjalik kokkuvõte.

8.3 Lapse koolivalmiduse hindamise põhimõtted ja korraldus

Kõikidele Rannamõisa Lasteaia õppekava läbinud lastele väljastatakse koolivalmiduskaart, mille koostamise aluseks on lapse arengu hindamise ja arenguestluse tulemused. Koolivalmiduskaardi koostavad rühma õpetajad, kaasates muusika- ja liikumisõpetajat, vajadusel Harku valla Hariduse Tugiteenuste osakonna spetsialisti. Koolivalmiduskaardi allkirjastavad selle koostamisel osalenud isikud, sh. õpetaja, vanem (eestkostja) ja lasteasutuse direktor või selleks volitatud isik. Koolivalmiduskaart väljastatakse lapsevanemale enne lapse lasteaiast välja arvamist, seoses kooli astumisega. Laste arengu hindamise tulemustest teevad õpetajad kokkuvõtte õppeaasta õppe- ja kasvatustegevuse analüüsis ja see on aluseks järgneva õppeaasta eesmärkide kavandamisel ja tegevuskava koostamisel.

8.4 Lapse arengumapi koostamise põhimõtted ja struktuur

Arengumapi koostamise eesmärgiks on lapse kasvamise ja arengu nähtavaks tegemine nii lapsele endale, tema vanematele kui õpetajatele ning motiveerida ja tunnustada last õppimise eesmärkide ja oskuste saavutamise teel.

Arengumapi ülesehituse kavandamise ja lapse arengu erinevatel viisidel dokumenteerimise aluseks on õppekavas esitatud valdkonnad ja õppe-eesmärgid.

Arengumapiga seotud tööprotsess lähtub lapsest; on tema jaoks rõõmus ja loov tegevus; eesmärgid on lapsele arusaadavad; julgustatakse last väljendama oma mõtteid, arvamusi, tõlgendusi; toetab lapse valmisolekut enesehindamiseks ja toob välja lapse tugevad küljed.

Arengumapi koostamise protsess toimub läbi avatud suhtlemise ja koostöö lasteaias meeskond – lapsevanemad - laps.

Arengumapp on abiks arenguestluste läbiviimisel, võimaldab lapsevanemal näha, mida laps juba oskab ning tagab individuaalse töö kõikide lastega.

Arengumapis on tähtsad:

- järjepidevus ja kord;

- lapsele arusaadavad eesmärgid, mängulisus. Arengumapp on abivahend arenguveestluste läbiviimiseks;

8.4.1 Aiarühma arengumapi ülesehitus

1. tiitelleht (lapse nimi, rühma tulemise aeg ...)
2. mängu vaatlus 2x aastas
3. intervjuu 1x aastas
4. erinevate valdkondade tööd
5. lapse ütlemlised
6. arengutaset näitavad kunstitööd
7. loovtööd (mina, minu pere, minu maja, minu sõber, aasta-aeg)
8. individuaalsed töölehed
9. arenguveestluste kokkuvõte

8.4.2 Hoiurühma arengumapi ülesehitus

1. tiitelleht (lapse nimi, rühma tulemise aeg ...)
2. lapse harjumuste leht
3. käe- või jalajälg
4. 2 mängu vaatlust
5. matemaatika tööd
6. lapse sõnad ja ütlemlised
7. arengutaset näitavad kunstitööd
8. individuaalse töö leht
9. arenguveestluste kokkuvõte

8.5 Tuge vajava lapse arengu toetamise põhimõtted ja korraldus

Eesti hariduskorralduse juhtiv põhimõte on kaasav haridus, mis tähendab, et igale lapsele pakutakse tema võimetele ja vajadustele vastavat hariduskorraldust. Kaasava hariduse põhimõtteid järgides, toimub erivajadusega laste arengutegevus Rannamõisa Lasteaias sobitusrühmades. Erivajadusega lapse arengu toetamise aluseks on võimalikult varajane märkamine ja sekkumine.

Lapse toetamine on meeskonnatöö, kus osalevad rühmaõpetaja ja assistendid, erialaõpetajad, lapsevanemad. Peale selle teeb Rannamõisa Lasteaed koostööd Harku valla Hariduse Tugikeskusega, kelle töö eesmärgiks on: keele- ja kõneliste erivajadustega laste väljaselgitamine; kõneravi korraldamine ja läbiviimine; lastevanemate ja pedagoogilise personali nõustamine. Tugispetsialistid

kajastavad info lapse arengukaardil. Töö tõhususe ja toimimise eest vastutavad direktor ja õppealajuhataja.

Lapsed, kes erinevad võimetelt, taustalt ja isikuomadustelt eakaaslastest sedavõrd, et vajavad oma arengupotentsiaali realiseerimiseks keskkonna ümberkorraldamist, on arenguliste erivajadustega lapsed. Lasteaia lähtume erivajaduste määratlemisel lapse võimetest, keelelisest ja kultuurilisest taustast, isiksuseomadustest tingitud arenguvajadustest. Erivajadusega lapse koolieelse arengu toetamiseks tehakse tihedat koostööd perekonna, lasteasutuse ja vajadusel eriala spetsialistide (Harku valla Hariduse Tugikeskus, ARNO Rajaleidja keskus) vahel.

Eripedagoog/logopeed selgitab kord õppeaastas laste kõne, tajude, tähelepanu, motoorika, mälu ja mõtlemise arenguga seotud iseärasusi ning annab soovitusel, kuidas lapsega edasi toimida. Edaspidiseks nõustamiseks annab lapsevanem nõusoleku.

Andekate laste arendamiseks kasutab õpetaja lapse arendamiseks õppekava järgmist raskusastet, valides lapsele õppetegevuseks jõukohast ja huvipakkuvat materjali. Õpetaja teavitab ja annab soovitusi lapsevanemale lapse võimetest, suutlikkusest. Annab nõu mil viisil annet edasi arendada. Erineva kultuuritaustaga lapsevanematel (usk, teine rahvusrühm) soovivad õpetajad tutvustada oma pere eelistusi ja kombeid.

Õppeaasta algul koostab meeskond individuaalse arengukava lastele, kellele on määratud puue ja/või kellele rakendub koolikohustuse edasilükkamise meede ning vajadusel ka teistele lastele. Vähemalt üks kord õppeaastas tehakse kokkuvõtte individuaalse arenduskava rakendumisest, arengukeskkonna sobilikkusest ning lapse edasistest vajadustest. Õppeaasta keskel ja lõpul tehakse kokkuvõtte individuaalse töö toimimise ja keskkonna sobilikkusest. Kõigile lastele on avatud arengukaardid Eliis süsteemis, mis kajastavad hinnangut laste eakohasele arengule. Tuge vajavatele lastele koostatakse vajadusel lisaks eelnimetatud individuaalne arengukaart.

Kooli mineva tuge vajava lapse osas tehakse koostööd kooliga, et lapse erivajaduse toetamine oleks sujuv ja järjepidev. Lisaks toimub koostöö tuge vajava lapse vanematega, kohaliku omavalitsuse lastekaitse osakonnaga, Rajaleidja keskustega, erialaspetsialistidega ja erinevaid toetavaid teenuseid osutavate asutustega.

8.6 Individuaalse arenduskava koostamise põhimõtted ja korraldus

Individuaalne arenduskava (edaspidi IAK) on kirjalik dokument, mis määrab kindlaks:

- lapse arengulisi erivajadusi arvestava õppe

- lapse individuaalsed eesmärgid
- lapse eriabi teenused,

Kõik need punktid on vajalikud lapse õppe- ja kasvatustöö eesmärkide saavutamiseks. IAK kaitseb ja lähtub lapse huvidest arvestades tema arengutaset ning erivajadusi. Iga arenguvaldkond esitatakse konkreetsetl lapsest lähtuvate õppe eesmärkidena, millest juhinduvad nii lapsevanemad kui lasteaia õpetajad.

IAK koostatakse arenguvaldkondade kaupa:

1. motoorika;
2. kognitiivsed oskused;
3. kommunikatiivsed oskused;
4. sotsiaalsed pädevused;
5. eneseteenindus.

IAK koostatakse konkreetsetl neis valdkondades, mille arengutase erineb eeldatavast eakohasest arengust ja milles laps vajab tavapärasest erinevat lähenemist.

IAK koostatakse pärast lapse arengu mitmekülgset jälgimist ja lähima arengu tsooni määramist: selle koostamisel osalevad kõik lapsega tegelevad õpetajad, erialaspetsialistid ja lapsevanemad.

Individuaalse arenduskava koostamise põhimõtted kinnitab pedagoogiline nõukogu koostöös Harku valla Hariduse Tugikeskusega tugiteenuste koordineerijaga.

IAK kui dokument on Eliisi keskkonnas asuva lapse arengu jälgimise kaardi sisuline osa, milles individuaalset eesmärgistamist vajavad valdkonnad on vastavalt kujundatud: valdkond on osaliselt eesmärgistatud lapse individuaalsest arengust lähtuvalt. IAK täitmise perioodi kestel lisatakse kaardile vahemärkusi, tähelepanekuid, alaeesmärke ja hinnanguid lapse arengu kui protsessi kohta antud valdkonnas. Õppeaasta lõpuks kokkuvõte individuaalsete arengueesmärkide saavutamisest.

IAK kui dokumnediga tutvumist kinnitab lapsevanem allkirjaga (digiallkirjastatult) IAK täitmise perioodi alguses ja lõpus.

Individuaalse arenduskava rakendamisel on neli etappi:

1. Lapse arengutaseme esialgne analüüsimine. Konsulteerimine vajadusel erispetsialistidega (psühholoog, perearst, eriarstid).
2. Lühi- ja pikaajaliste eesmärkide püstitamine lapse arendamiseks. Individuaalse arenduskava koostamine konkreetseks perioodiks lähtudes lapsest.
3. Õpetamine ja arendamine ning oluliste muutuste fikseerimine lapse arengumapis.
4. Hinnangu andmine lapse saavutustele ja sellele vastavalt individuaalse arenduskava korrigeerimine.

IAK rakendamisel osalevad kolm osapoolt: laps, IAK meeskond ja lapsevanem. Lapsevanema keeldumisel ja huvi puudumisel jääb lapse arengu toetamise eesmärgiga koostatud IAK osaliselt täidetuks. Rühmaõpetajad jätkavad lapse toetamiseks esile toodud valdkondadega individuaalset tööd. Hinnangu andmise aluseks on individuaalse arenduskava tulemuste analüüs. Sõltuvalt sellest, kas eesmärkides püstitatu on omandatud täielikult, pole omandatud või on omandatud osaliselt, loetakse arenduskava täidetuks või osaliselt täidetuks. Kui täitmata on jäänud olulisi eesmärke või mitmed eesmärgid on osaliselt täidetud, siis tuleb antud IAK-d analüüsida, muuta, täiendada ja edasi arendada. Kui eesmärkide realiseerimise tulemused on positiivsed, loetakse IAK täidetuks.

9. LASTEAIJA ÕPPEKAVA RAKENDUMINE JA ARENDAMINE

Õppekava rakendamisel ja arendamisel arvestatakse erinevate õppekavade määratlustega ning nendevaheliste seostega. Oluline on kooskõlastada ja siduda õppekava erinevaid valdkondi, integreeritus. Õppekavade rakendamise analüüsimine ja arendamine on pidev protsess. Selleks tuleb sisehindamise käigus süstemaatiliselt jälgida õppekavade rakendumist ning lähtuvalt rakendamise analüüsist arendada ja täiendada õppekavasid. Olulisel kohal on pedagoogide vaheline koostöö.

10. ÕPPEKAVA UUENDAMINE JA TÄIENDAMINE

Rannamõisa Lasteaia õppekava on ajas muutuv ja arenev dokument. Õppekava pideva arendustööga tegeleb rühmaõpetajatest koosnev töörühm, kes kaasab arendustegevusse kõiki huvigruppe kaasaarvatud erialaõpetajaid.

Õppekava parandus- ja muudatusettepanekuid võivad esitada kõik pedagoogilise nõukogu ja hoolekogu liikmed. Pedagoogilise nõukogu ettepanekul kinnitab direktor muudatused ja parandused.

Õppekava täitmist analüüsitakse ja kava täiendatakse vajadusel igal aastal vastavalt lastevanemate, hoolekogu ja pedagoogilise nõukogu ettepanekutele.

Vajadusel korrigeeritakse lasteasutuse arengusuundi ja täpsustatakse lasteasutuse arendamise eesmäärke.

Õppekava korrigeerimisel ja muutmisel lähtutakse järjepidevalt sisehindamise tulemustest (pedagoogide ja personali ettepanekud, lastevanemate ootused ja soovid). Lasteaia õppekava muudatused kooskõlastatakse pedagoogilise nõukogu ja hoolekoguga. Õppekava uuendamise, vajadusel muutmise korraldamise ning käskkirjaga kinnitamise eest vastutab lasteasutuse direktor.

Lisa 1 Eeldatavad üldoskuste ning õppe-ja kasvatustegevuste valdkondade tulemused.

ARENGUJÄLGIMINE 3 aastased

ÜLDOSKUSED

- Milline juhtiv käsi.(parem/vasak). Kasutab õigesti söögiriistu (kahvel, nuga, lusikas).
- Kõrvuti mäng hakkab tasapisi üle minema koosmänguks, mõistab mõisteid "sinu" ja "minu".
- Laps järgib 2.astmelist korraldust, rutiini: mäng, meeldetuletamisel koristab mänguasju pärast mängu lõpetamist.
- Algab kujutlusmängu periood, esimesed lihtsamad mängureeglid, osalus, matkimine.
- Huvitub uuest asjast/kohast/kaaslasest.
- Keskendub huvipakkuvale tegevusele kuni 15 min.
- Näitab välja paljusid emotsioone, kuid ei tea veel nende nimesid.
- Kas laps tunneb viisakusreegleid (teretab, palub, tänab, palub andeks, vabandab)?
- Eneseteendindus oskused: Kas laps kasutab iseseisvalt WC-d? Kas laps riietub iseseisvalt, keerab riided õiget pidi? Asetab riided õigesse kohta? Nuuskab nina?

MINA JA KESKKOND

- Oskab öelda on nime ja sugu, sõrmedel näidata vanust.
- Nimetab pereliikmeid- ema, isa, õde, vend, nende kodused tegevused.
- Lasteaed ja asjad: leiab rühmaruumis oma kapi, voodi ja käterätiku, kus asuvad saal, köök, õueala, oma rühm.
- Matkib tegevusi (laua katmine, koristamine jne.)
- Tunneb inimese kehaosi, osutab neile.
- Ohutu ja ohtlik (käärid, nuga, sõidutee jne.)
- Laps teab, mis on loodus, seda tuleb hoida. Prügi maast leides viib selle prügikasti.
- Laps ja taimed, loomad -esmasel teadmised,
- Laps teab kuidas olla terve. Teab ning oskab käsi pesta. Oskab hoida hammaste hügieeni. Tunneb rõõmu õues olemisest.

KEEL JA KÕNE

- Osaleb täiskasvanu poolt algatatud dialoogis.
- Meeldetuletamisel ootab vestlusel oma järjekorda, katsetab erinevate hääletoonidega.
- Väljendab oma soove ja vajadusi lausungiga.

- Kuulab sisult eakohast/jõukohast ettelõetud lühilugu, teksti.
- Loeb peast või kordab järgi 1-2 realist luuletust.
- Hääldeb õigesti mõnda üksikut lühikest sõna, lihtsamaid häälikuid.
- Kasutab oma kogemustega seostuvaid konkreetse tähendusega sõnu tuttavas situatsioonis.
- Mõistab ka kasutab oma kõnes lihtsamaid nimi-ja tegusõnu.
- Väljendab kõnes mõnda järgmistest suhetest: eitus (ei taha), kuuluvus (Mardi auto), asukoht (emme siia), omadus (auto katki).
- Vaatab üksi ja koos täiskasvanuga pildiraamatuid: keerab lehte, osutab pildile ning kommenteerib pilte.
- Matkib täiskasvanu poolt öeldud sõnu, loomade hääletsusi.
- Loeb peast või kordab järgi liisusalmi/näpumängu saatvat luuletust.
- Avastab kritseldamise, esimene samm pliiatsihoiu omandamiseni.

MATEMAATIKA

- Loendab kolme piires, avastab sõrmede abil loendamise.
- Üks ja palju.
- Rühmitab esemeid ühe sarnase tunnuse (värvus, kuju, suurus) järgi.
- Leiab samasugused esemed, erinevaid esemeid.
- Paigutab esemeid teineteise sisse.
- Veeretamise ja kompimise teel eristab ümmargusi ja kandilisi esemeid: ring, ruut.
- Tuttavas ruumis orienteerumine, esemete asukoht (käterätik, voodi, kapp jne.). Orienteerub oma kehal (ülal-all, kõrval, ees, taga).

KUNST

- Tunneb rõõmu kunstitegevuses osalemisest, kaunistab.
- Kritseldab liikuvat ja vaba käega, tekitab iseseisvalt erinevaid jälgi (täid, jooned, lained).
- Suurem kontroll liigutuste üle, pliiatsihoid.
- Kasutab pintslit (erineva suunaga jooned, täpid, pindade katmine), näpuvärvid.
- Sinine, punane, roheline, kollane - tunneb, suunamisel leiab ümbritsevast.
- Jäljendades õpetajat muljub ja näpistab, rullib ja veeretab voolimismaterjali.
- Kortsutab pehmet paberit, rebib.

MUUSIKA

- Kuulab ja jälgib õpetaja laulu.
- Tunneb rõõmu kuulatavast laulust või muusikapalast.
- Sooritab koos õpetajaga lihtsaid liikumisi vastavalt laulu tekstile.
- Mängib õpetaja ettenäitamisel kaasa kuulnud muusikale kehapillil.

LIIKUMINE

- Laps tunneb rõõmu aktiivsest liikumisest.
- Kõnnib hoogsalt maastikurajal vähemalt 15 min.
- Oskab põhiliikumist: kõnd, jook, hüpped, visked, püüdmine ja roomamine (vastavalt eale ja eripärale).
- Laps teab erinevaid liikumisvahendeid (pall, hüppits, kepp jn.) ning oskab neid vastavalt eale kasutada.
- Oskab turvaliselt sõita lasteaia kolme- ja neljarattalise sõidukiga (s.h. tõukeratas).
- Leiab, iseseisvalt või täiskasvanu abiga, foto järgi objekte tuttavalt maa-alal, omab julgust koos täiskasvanuga orienteeruda taskulambiga juba tuttavalt maa-alal.

LIIKLUSKASVATUS

- Harjutab tänaval liikumist koos lasterühmaga.
- Vaatab täiskasvanu osutamisel valgusfoori, tutvub värvidega (punane, kollane, roheline).
- Teab liiklusmärkide vajalikkust (aitavad ohutult liigelda).
- Teab valgusfoori ja tulede tähendust (punane, kollane, roheline).
- Teab mõisteid sõidutee ja kõnnitee.

ARENGUJÄLGIMINE 5 aastased

ÜLDOSKUSED

- Milline juhtiv käsi.(parem/vasak). Kasutab õigesti söögiriistu (kahvel, nuga, lusikas).
- Teeb meelsasti koostööd; ilmutab õpihuvi.
- Lapsel on ettekujutus numbritest, tähtedest ja sümbolitest.
- Keskendub huvipakkuvale tegevusele kuni 30 min.
- Väljendab end pikema ja selge lausega, otsib kontakti nii eakaaslaste kui täiskasvanutega.
- Lapse tunnetus ja emotsionaalsus rühmas - lapse valmisolek, häälestus päevaks, kuidas laps tuleb, on, läheb, rühmareeglite järgimine?
- Tegutseb koos teistega, teda motiveerivad tegevused eakaaslastega.
- Aktsepteerib reegleid, kogemusi ja muutusi, jälgib reeglite täitmist teiste poolt, kõne areng võimaldab arusaamatusi lahendada verbaalselt.
- Oskab avalikus kohas sobivalt käituda, teab, mida tohib, mida mitte.
- Saab hakkama eneseteenindamisega, kujunenud on esmased tööharjumused

MINA JA KESKKOND

- Nimetab oma ees- ja perekonnanime, vanuse ja soo (poiss, tüdruk)

- Kirjeldab oma, kodu (maja, ruume, kodumasinaid, elektroonikat), perekonda (pereliikmed ja nimed), vanavanemad, onud, tädid) Kirjeldab koduseid tegevused, vanemate ameteid.
- Nimetab oma lasteaia ja rühma nime, rühma meeskonna ja erialaõpetajate nimesid, kes temaga kokku puutuvad. Teab lasteaia ala, kirjeldab tegevusi ja päevaplaani.
- Nimetab üldtuntuid elukutseid ja ametite juurde kuuluvaid töövahendeid, sõidukeid
- Teab oma rahvust ja keelt ning riigi tähtsamaid sümboleid. Teab tuntumaid tähtpäevi, mida tähistatakse kodus või lasteaias.
- Teab üldtuntuid viisakusväljendeid, lauakombeid
- Märkab kaaslast, nimetab oma sõpru, on arvestav, abivalmis ja oskab lohutada. Nimetab inimese häid omadusi ja emotsioone
- Teab, et inimesed on erinevad ja suhtub erinevustesse loomulikult ja arvestavalt (keeleline, rassiline, prillid, ratastool, kuuldeaparaat jne)
- Teab, kuidas hoida tervist, puhtust, nimetab kehaosaid, kasulikke toiduaineid
- Nimetab tegevusi, kohti, esemeid, ained, mis võivad olla ohtlikud. Teab, kust saab abi.
- Oskab kirjeldada loodust oma kodukandis ja lasteaia lähiümbruses. Märkab taimestikku - lilled, puud, põõsad - puu- ja köögiviljad, marjad.
- Oskab nimetada tuntumaid kodu- ja metsloomi, putukaid.
- Märkab aastaegade vaheldumist ja muutuseid looduses, kirjeldab ilmastiku
- Teab, mida tähendab säästmine, kuidas säästa vett, elektrit.
- Oskab ennast määratleda tänaval jalakäijaks, räägib liiklusest, selgitab, miks on vaja helkurit

KEEL JA KÕNE

- Algatab ja jätkab dialooge (täiskasvanutega, eakaaslastega)
- Kasutab õigesti mõningaid viisakusväljendeid.
- Tunneb teda ümbritsevate asjade vastu huvi küsides küsimusi.
- Jutustab pildiseeria järgi andes edasi pildiseerial kujutatud sündmust.
- Räägib 3-4 lausega kogetud sündmusest.
- Kasutab rollimängudes, loovmängudes erinevat intonatsiooni ja hääletugevust.
- Kasutab kõnes eri tüüpi lihtlauseid, sh koondlauseid, lihtsamaid põimlauseid.
- Kasutab kõnes –nud, -tud kesksõnu (nt. joonistatud, söönud), tingivat kõneviisi (koristasin, koristaksin jne.).
- Hääldeb õigesti kõiki emakeele häälikuid.
- Laps tunneb ära õpetaja poolt häälitud sõna.
- Laps oskab nimetada sõna esimest häälikut.
- Tunneb ja nimetab üksikuid tähti.

- Kritseldab pliiatsiga matkides lugemist ja kirjutamist.
- Loeb peast kuni 4realisi liisusalme/luuletusi.

MATEMAATIKA

- Arvujada 1 - 10. Loendamine 10 piires. Numbrimärgid.
- Arvumaa 1-5
- Moodustab hulki kahe erineva tunnuse järgi.
- Rühmitab esemeid, olendeid ja kujundeid vormi, värvi, suuruse järgi.
- Moodustab paare.
- Võrdleb hulki: mida on rohkem - vähem.
- Järjestab vähemalt kolm eset suuruse, pikkuse, laiuse ja kõrguse järgi.
- Teab ööpäevaosi - hommik, päev, õhtu, öö.
- Kirjeldab tegevusi ja sündmuseid- eile - täna - homme.
- Näeb, kirjeldab ruudu ja ristküliku sarnasusi, erinevusi, ümbritsevast sarnaste esemete leidmine. .
- Vasak ja parem pool. Oskab määrata enda asukoha teiste laste ja asjade suhtes.

KUNST

- Hindab võimalust ise teha ja tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest.
- Hoiab meeldetuletamisel õigesti pliiatsit ja pintsli, kasutab liigse surveta.
- Oskab ise oma töövahendite eest hoolitseda (teritab pliiatsit, peseb pintsli ja veetopsi, kuivatab).
- Suudab kujutada natuurile sarnaseid, lähedasi esemeid ja inimesi (peajalgseid).
- Joonistades ilmub väike lugu.
- Kujundite värvimisel ületab minimaalselt piirjoont.
- Oskab pliiatsi ja pintsliga tõmmata erisuunalisi ja eri jämedusega jooni, katta pinda, luua mustreid.
- Suunamisel katab ühtlaselt kogu pinna, annab värvidega edasi meeoleolu, aastaegadele iseloomulikke tunnuseid.
- Tunneb värve, nimetab ja kasutab.
- Tunneb erinevaid materjale (paber, kartong, puu, tapeet, looduslik jne.) ning kasutab neid. Loovus.
- Laps on tutvunud savi ja teiste voolimis materjalidega.
- Oskab voolida lihtsamaid kujundeid, töövahendid ja võtted.
- Oskab käsitseda kääre ohutult (käärihoid) ja lõikab mööda piirjoont;
- Laps ja rebimine (töövõtted).

- On avatud suunamisele uute oskuste omandamisel.

MUUSIKA

- Laulab rühmaga samas tempos.
- Laulab peast lihtsamaid õpitud rahva- ja lastelaule.
- Väljendab muusika meeleolu liikumise kaudu (nt plastilise intoneerimise ehk loova liikumisega).
- Tantsib, kasutades eakohaseid tantsuelemente (nt põlvetoetõõnd ja -jooks, liikumine hanereas ja ringis).
- Osaleb laulumängudes, loovtegevustes.
- Kuulab laulu ja muusikapala.
- Väljendab emotsionaalselt kuulatud muusikas tajutud kontrastseid meeleolusid liigutuste ja liikumisega.
- Tunneb kuulmise järgi ära mõningaid õpitud laule.
- Mängib rütmipille (nt kõlakarpi, trummi, kuljuseid, pandeirat) muusika kuulamise, liikumise ja laulmise saateks.
- Eristab kuulates neid tämbri järgi.

LIIKUMINE

- Laps tunneb rõõmu aktiivsest liikumisest.
- Püsib vähemalt 20 min. hoogsas rännaku tempos.
- Tunneb ära mänguväljaku spordiatraktsioonid (korvpallilaud, jalgpallivärv, varbsein), kasutab neid sihtotstarbeliselt.
- Turnib mitmekülgset lasteaia mänguväljaku turnimisatraktsioonidel, seiklusrajal.
- Oskab põhiliikumist: kõnd, jooks, hüpped, visked, püüdmine ja roomamine (vastavalt eale ja eripärale).
- Laps teab erinevaid liikumisvahendeid (pall, hübits, kepp jn.) ning oskab neid vastavalt eale kasutada (suudab jagada/edasi anda/kokku korjata).
- Laps oskab kasutada oma loovust liikumistegevustest (looduslikud vahendid).
- Oskab iseseisvalt läbida foto-orienteerumise raja tuttavalt maa-alal.
- Tahab ja proovib sõita abiratasteta jalgrattaga, kahe rattalise tõukerattaga, oskab sõita rattakolonnis.

LIIKLUSKASVATUS

- Teab liiklusmärkide tähendusi.
- Teab valgusfoori tuled sättimise järjekorda ja nende tähendust.
- Teab, kuidas sõiduteed ületada.

- Oskab ületada tänavat jalgrattaga (jalgratas käe kõrval).
- Oskab kirjeldada liiklemise ohtusid erinevates ilmastikuoludes.

ARENGUJÄLGIMINE 7 AASTANE

ÜLDOSKUSED

- Milline juhtiv käsi.(parem/vasak). Kasutab õigesti söögiriistu (kahvel, nuga, lusikas).
- Järgib mängu reegleid ja oskab neid teistele selgitada.
- Oskab erinevate olukordades sobivalt käituda ja muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele.
- Tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust võistlusmängus.
- Suudab mängu käigus probleeme lahendada ja mängukaaslastega kokkuleppele jõuda.
- Osaleb projekti tegevustes (oskab oma huvisid väljendada)
- Tegutseb sihipäraselt ja on suuteline keskenduma pool tundi.
- Suhtub õppimisse positiivselt - tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada.
- Suudab emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone sobival viisil väljendada.
- Kirjeldab enda häid omadusi ja oskuseid.
- Tegutseb iseseisvalt ja vastutab oma käitumise eest.
- Saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused.
- Kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning tegevuse lõppedes koristab enda

MINA JA KESKKOND

- Tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda omadusi, huvisid jms.
- Kirjeldab oma kodu, perekonda ja peretraditsioone.
- Oskab nimetada oma kehaosade nimetusi, eristab isiklikke kehaosi ning nendega seotud privaatset ja avalikku käitumist.
- Nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid.
- Nimetab Eesti riiklikke sümboleid ja kultuuritraditsioone, olulisemaid kultuuritegelasi.
- Mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused.
- Oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikku ja kahjulikku.
- Järgib isikliku hügieeni nõudeid, sealhulgas hammaste hoidmist ja hooldamist.
- Suhtub ümbritsevasse keskkonda hoolivalt ning käitub seda säästvalt.
- Kirjeldab kodukoha loodust: taimed, loomad, linnud.
- Kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites: ööpäev, nädal, aastaring.
- Selgitab, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ning õhk taimedele, loomadele ja

inimestele tähtsad.

- Kirjeldab võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm.
- Selgitab ilmastikunähtuste sõltuvust aastaaegadest, öö ja päeva vaheldumisest.
- Tunneb häid lauakombeid ning lauas olles seltskondlikku viisakust: vestlus, millega ja kuidas midagi süüa, abivahendid.
- Oskab kirjeldada peamisi põhimõtteid tervislikuks ja mitmekesiseks toitumiseks.

KEEL JA KÕNE

- Tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel, arvestab kaasvestleja ja suhtlemise paigaga.
- Saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida.
- Suudab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda.
- Jutustab pildi, kuulnud teksti või oma kogemuse aluse.
- Valdab suhtlemiseks piisavalt sõnavara, kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid, kõiki käände- ja pöördevorme ainsuses ja mitmuses.
- Hääldeb oma kõnes ja ette öeldud sõnade kordamisel õigesti kõiki emakeele häälikuid.
- Tunneb tähti, suudab lugeda kokku 1-2 silbilisi sõnu, neist koosnevaid lihtsaid lauseid.
- Kirjutab joonistähedega 1-2 silbilisi sõnu.
- Oskab nimetada raamatuid, nimetada autoreid, kirjeldada sisu.
- Teab peast emakeelseid luuletusi ja laule.

MATEMAATIKA

- Arvude 1-12 järjestus. Teab numbrimärke ja oskab kirjutada.
- Teeb 12 piires loendamise teel kindlaks esemete arvu.
- Liitmine ja lahutamine 5/10 piires. Kasutab märke -, +, =.
- Oskab koostada matemaatilist jutukest kahe etteantud hulga järgi.
- Määrab esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotab esemeid kahe erineva tunnuse järgi (suurus, värvus, kuju).
- Oskab võrrelda kaht esemete hulka, määrata hulga tunnust, rohkem, vähem, võrdselt.
- Tunneb mõisteid pikk-lühike, kõrge-madal, lai-kitsas, paks-õhuke ja oskab neid järjestada (5 eset).
- Teab enamkasutatavaid raha- ja mõõtühikuid, kuidas ja kus kasutatakse.
- Teab aasta, kuude nimetusi, oma sünnipäeva.
- Orienteerub ajas, kell - täis - ja pooltund;
- Geomeetrilised kujundid ja kehad - nimetab erinevusi.
- Orienteerumine paberil, ruumis, õues., määrab oma asukoha kaaslaste suhtes.

KUNST

- Leiab ümbritseva vaatlemisel erinevaid detaile, objekte, nendevahelisi seoseid, kujutab enda poolt valitud viisil.
- Väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeleoluli ja fantaasiaid, kirjeldab loodut.
- Kasutab kunstitöö loomisel erinevaid vahendeid, tehnikaid.
- Oskab kavandada ja teostada kaaslastega ühist tööd.
- Keskendub tegevusele, tööprotsessile
- Kasutab kunstivahendeid ohutult ning sihipäraselt, peab lugu taaskasutusest.
- Teab, mis on kunst, näitus, kes on kunstnik. Vaatleb kunstitöid.
- Kirjutab oma töödele ise nime, eksponeerib oma töid.
- Joonistab loovpilte kuulates kirjanduspalu ja muusikateoseid.
- Kasutab kunsti õpi- ja kasvukeskkonna kujundamisel.

MUUSIKA

- Laulab ilmekalt loomuliku häälega ja vaba hingamisega.
- Laulab eakohaseid rahva- ja lastelaule nii kaaslastega kui üksi.
- Suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada.
- Eristab kuulmise järgi laulu ja pillimängu.
- Eristab tämbri ja kõla järgi õpitud pille.
- Mängib laste pillidel ja oskab mängida ka pillid ansamblis;
- Liigub vastavalt muusika meeleolule, väljendab ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu.
- Püüab teadlikumalt oma häält kuulata ja juhtida.
- Tunneb huvi erinevat liiki ja stiili muusika vastu.
- Tunneb huvi muusika loojate vastu ja teab helilooja, rahvaviisi, koorijuhi, dirigendi mõistet.

LIIKUMINE

- Suudab pingutada ja keskenduda sihipärasele kehalisele tegevusele.
- Tunneb rõõmu aktiivsest liikumisest.
- Oskab põhiliikumisi- kõnd, jook, hüpped, hüpakud, hüplemine, visked, püüdmine, roomamine ja ronimine.
- Teab erinevaid liikumisvahendeid ja oskab neid otstarbekalt kasutada.
- Oskab teistega arvestada ja vajadusel abistada.
- Kasutada oma loovust liikumistegevustes.
- Peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutus- ja mängureeglitest.
- Laps oskab sõita jalgrattal, pidurdada, sõitu uuesti alustada ja hoida pikivahet.

- Laps oskab suuski ise alla panna, oskab ennast suusal/suuskadel libistada ja teab erinevaid suusastiile.
- Laps oskab ennast tunni lõpus venitada ja lõdvestada.
- Laps õpib orienteeruma maastikul, algul lasteaia territooriumil, hiljem metsas.

LIIKLUSKASVATUS

- Teab, kuidas käituda ühissõidukist ja autost väljudes.
- Teab üldtuntuid liiklusmärke jalakäiatele ja ratturitele.
- Teab, kuidas ja kus jalakäijana ohutult liigelda ning jalgrattaga ja rulluiskudega sõita.
- Kirjeldab võimalikke ohte liikluses.
- Oskab kirjeldada oma teekonda kodust lasteaeda.
- Teab, kuidas ületada ristmikku.
- Teab liiklemise erinevusi maal ja linnas.
- Oskab kasutada hädaabinumbrit 112.

Lisa 2. Arengukaart

Lapse nimi		Sugu	
Sünniaeg		Vanus	
Kodune aadress			
Kodune keel			
Lasteaia nimi			
Rühma nimi ja liik			
I ÕPPEAASTA			
Õppepäevi käesoleval õppeaastal		Kohalkäidud päevade arv	
1. Lühiiseloostus			
2. Keel ja kõne			
3 Matemaatika			
4. Kunst			
5. Muusika			
6. Liikumine			

7. Kõne areng(täidab logopeed)			
8. Eesti keel kui teine keel			
9. Eesmärgid ja ettepanekud edaspidiseks			
Koostajad			
Lapsevanem			
Koostamise kuupäev			
Arenguvestluse kuupäev			
II ÕPPEAASTA			
Õppepäevi käesoleval õppeaastal		Kohalkäidud päevade arv	
1. Lühiiseloostus			
2. Keel ja kõne			
3 Matemaatika			
4. Kunst			

5. Muusika			
6. Liikumine			
7. Kõne areng(täidab logopeed)			
8. Eesti keel kui teine keel			
9. Eesmärgid ja ettepanekud edaspidiseks			
Koostajad			
Lapsevanem			
Koostamise kuupäev			
Arenguvestluse kuupäev			
III ÕPPEAASTA			
Õppepäevi käesoleval õppeaastal		Kohalkäidud päevade arv	
1. Lühiiseloostus			
2. Keel ja kõne			

3 Matemaatika	
4. Kunst	
5. Muusika	
6. Liikumine	
7. Kõne areng(täidab logopeed)	
8. Eesti keel kui teine keel	
9. Eesmärgid ja ettepanekud edaspidiseks	
Koostajad	
Lapsevanem	
Koostamise kuupäev	
Arenguvestluse kuupäev	
IV ÕPPEAASTA	

Õppepäevi käesoleval õppeaastal		Kohalkäidud päevade arv	
1. Lühiiseloostus			
2. Keel ja kõne			
3 Matemaatika			
4. Kunst			
5. Muusika			
6. Liikumine			
7. Kõne areng(täidab logopeed)			
8. Eesti keel kui teine keel			
9. Eesmärgid ja ettepanekud edaspidiseks			
Koostajad			

Lapsevanem			
Koostamise kuupäev			
Arenguvestluse kuupäev			
V ÕPPEAASTA			
Õppepäevi käesoleval õppeaastal		Kohalkäidud päevade arv	
1. Lühiiseloostus			
2. Keel ja kõne			
3 Matemaatika			
4. Kunst			
5. Muusika			
6. Liikumine			
7. Kõne areng(täidab logopeed)			
8. Eesti keel kui teine keel			

9. Eesmärgid ja ettepanekud edaspidiseks	
Koostajad	
Lapsevanem	
Koostamise kuupäev	
Arenguvestluse kuupäev	

Lisa 3. Koolivalmiduskaart

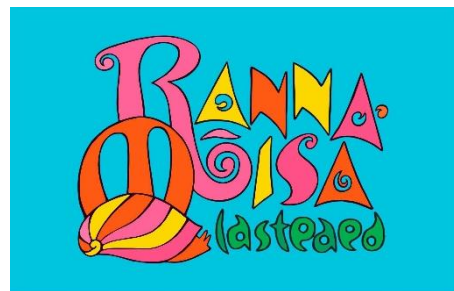
Lapse nimi		Sugu	
Sünniaeg		Vanus	
Kodune aadress			
Kodune keel			
Lasteaia nimi			
Rühma nimi ja liik			
Lasteaias käidud aeg			
1. Lapse lühiiseloostus			
Keel ja kõne			
Matemaatika			
Loovtegevused			
Motoorika			
2. Lisainfo			
3. Pere tähelepanekud, soovid ja ettepanekud			
Koostajad			
Väljastas			
Lapsevanem			
Kuupäev			
Kaardi kinnitused			
	Kinnitaja nimi	Kuupäev	Staatus
Töötajad			

Lisa 4. Projektikava/plaan rühmades

PROJEKTIKAVA (täidetakse sujuvalt kogu projekti kestel- alguses, keskel ja lõpus analüüs)	
RÜHM	
PROJEKTI NIMI	
PROJEKTI AJALINE PERIOOD	
MILLEST PROJEKT SAI ALGUSE	
KESKNE KÜSIMUS	

Tunnetus- ja õpioskused	Projekti esialgsete tegevuste loetelu	Keel ja kõne
	Projekti käigus lisandunud tegevused, toetavad üritused	
Mänguoskused		
Sotsiaalsed oskused	Projekti analüüs rühma meeskonnaga:	Matemaatika
Eneseteenindusoskused, enesekohased oskused		Mina ja keskkond
Kasutatud või projekti tarbeks koostatud õppematerjal	Projekti analüüs lastega:	Kunst
Laste osalus, valikuvõimalus		Muusika- ja liikumine

Lisa 5. Tere tulemast Lasteaeda - ankeet andmetega

1. ISIKLIKUD ANDMED

Lapse nimi.....

.....

Sünniaeg ja

isikukood.....

Aadress ja telefon.....

Kodune keel.....

Ema nimi, töökoht ja telefon.....

.....

Isa nimi, töökoht ja telefon.....

.....

Lapse võimalik lemmiknimi.....

Õdede/vendade nimed ja vanused.....

.....

Lapse sõbrad ja muud lähedased inimesed ja ka loomad.....

.....

Perekonna traditsioonid.....

2. SÖÖMINE

Sööb ise või vajab abi?.....

Allergia mõnele toiduainele.....

Söögiisu.....

3. MAGAMINE

Mis kell on laps harjunud magama minema?.....

Õise une kestvus, kas magab rahulikult?.....

Kas magab päeval, mis ajast/mis ajani?.....

Harjumused magamaminekul (lutt, kaisuloom, unejutt vms.).....

4. PESEMINE, PUHTUS

Kas laps peseb ja kuivatab ise käsi.....

Kas saab ise WC-s hakkama või vajab abi? (millist).....

Kas on nõus istuma potil WC-s?.....

Kas liitub puhtusepidamisega midagi sellist, mida peaks tähele
panema?.....

5. RIIETUMINE

Kas laps saab riietumisega üksi hakkama?.....

Millist abi vajab?.....

Riietumisharjumused (külmakartlikkus, higistamine...).....

6. MÄNG

Kellega laps meelsasti mängib?.....

Lemmikmängud ja harrastused.....

.....

Lemmikmänguasjad.....

.....

7. LAPSE ARENG

Kas laps saab kõnest aru?.....

Kas räägib oma juhtumitest, tarvetest, tunnetest?.....

Kuidas suhtub teistesse lastesse?.....

Kas lapsele loetakse ja kas temaga mängitakse kodus?.....

Kas on probleeme füüsilise arenguga?.....

Kas laps on liikuv või rahulik?.....

8. VARASEMAD KOGEMUSED VÄLJASPOOL KODU

Kas laps on varem olnud kodust eemal?.....

Varasemad hoidmise kogemused.....

Kas on võõraste lastega ja täiskasvanutega julge või

võõrastav?.....

MIS JÄI VEEL ÜTLEMATA

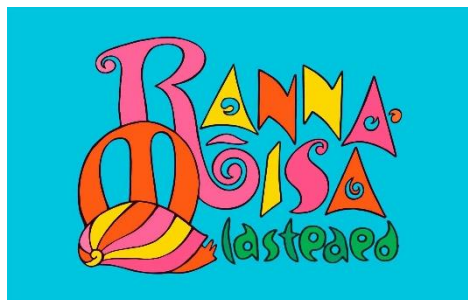
.....

.....

.....

Lisa 6. Arenguestluse kokkuvõte

RANNAMÕISA LASTEAED
ARENGUESTLUSED PEREDEGA

LAPSE EESNIMI:	LAPSE PEREKONNANIMI:
Vestluse toimumise kuupäev:	
Vestlusel osalesid:	

Lapsevanema ettepanekud ja ootused lasteaiale.

Lapsevanema mõtted vestluse põhjal ja õpetaja märkamised

Lapse tugevad omadused, huvid, anded:

--

Lapse tugevustele toetudes uute oskuste omandamine:

--

Mida saavad teha selleks?

Lasteaed:

--

Lapsevanemad:

--

Ühised kokkulepped edaspidiseks lapse arenguks ja heaoluks:

--

Õpetaja allkiri.....

Lapsevanema allkiri.....